SUNDHEDSSTYRELSEN

Mental sundheds betydning for, om unge gennemfører en uddannelse og får beskæftigelse

En analyse af registerdata og data fra Ungdomsprofilen 2014

Sundhed for alle

Mental sundheds betydning for, om unge gennemfører en uddannelse og får beskæftigelse
En analyse af registerdata og data fra Ungdomsprofilen 2014

© Sundhedsstyrelsen, 2022
Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Rapporten er udarbejdet for Sundhedsstyrelsen af
Caroline H. Udesen, Charlotte A. Holst, Micheal Davidsen,
Janne S. Tolstrup og Maja Bramming fra Statens Institut
for Folkesundhed, SDU.

Intern review: Lau Caspar Thygesen,
Statens Institut for Folkesundhed, SDU

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Elektronisk ISBN: 978-87-7014-451-3

Sprog: Dansk
Version: 01
Versionsdato: 11. maj 2022

Design og layout: Sundhedsstyrelsen
Foto: Lars Wittrock, Adobe Stock og Colourbox

Udgivet af Sundhedsstyrelsen
Maj 2022

Indholdsfortegnelse

Forord

Unges mental sundhed er, og har været, genstand for stor opmærksomhed, da sundheds- og helbredsundersøgelser løbende har dokumenteret en stigende udvikling blandt unge, der oplever at have lav grad af mental sundhed, og som mistrives. Den voksende andel af unge som oplever lav grad af mental sundhed, har haft stor samfundsmæssig interesse, og det har affødt mange bud på årsagen til den udvikling vi ser. Det er dog ikke muligt at isolere enkelt faktorer som forklaringen på udviklingen, ligesom det heller ikke er muligt at konkludere, for hvem lav grad af mental sundhed har størst betydning, eller hvornår lav grad af mental sundhed kan få langsigtede konsekvenser.

Vores mentale sundhed påvirkes af mange forskellige faktorer, og er et resultat af komplekse sammenhænge mellem hvordan vores omgivelser påvirker os, vores forudsætninger og ressourcer til at omsætte påvirkningerne til vores eget liv, og hvordan vi evner at håndtere evt. pres og stress. Derfor vil alle i gennem livet blive udfordret i en grad, der har betydning for ens mentale sundhed, men konsekvensen for den enkelte vil være forskellig.

I 2017 udkom rapporten *Mental sundhed blandt unge. Resultater fra Ungdomsprofilen 2014.* Formålet med rapporten var dels at identificere grupper af unge på ungdomsuddannelserne med forskellig grad af mental sundhed, og dels at karakterisere disse grupper i forhold til sociale relationer, skoleliv, fysisk helbred og sundhedsadfærd. Dermed havde rapporten også et sigte på at belyse sammenhængen mellem den unges mentale sundhed og deres skoleliv, ud fra viden om, at mental sundhed og trivsel kan påvirke muligheden for at gennemføre et studie og for at opnå tilknytning på arbejdsmarkedet. Denne undersøgelse bygger videre på resultaterne fra rapporten Mental sundhed blandt unge.

I alt er resultaterne i denne rapport baseret på spørgeskemabesvarelser fra 75.000 elever på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser, som kobles med en række nationale administrative registre. Det er således muligt, at se hvordan unge med henholdsvis høj og lav grad af mental sundhed i 2014 - som var i fuld gang med deres ungdomsuddannelse – lykkedes med at afslutte denne uddannelse, og efterfølgende valgte at læse videre eller at etablere sig på arbejdsmarkedet.

Resultaterne fra rapporten viser, at lav grad af mental sundhed har betydning for at gennemføre et uddannelsesforløb eller at etablere sig på arbejdsmarkedet. For nogle unge er lav grad af mental sundhed dermed ikke blot en midlertidig tilstand, men i stedet en tilstand der kan have videregående konsekvenser. Der kan derfor med fordel være en opmærksomhed på unge der mistrives, for at forebygge at eksempelvis manglende tro på egne evner eller manglende mod på et liv i et aktivt fællesskab forstærkes, og skaber begrænsninger videre frem i livet.

Sammenfatning

Denne undersøgelse har to formål. For det første at karakterisere grupper af unge blandt gymnasieelever og erhvervsskoleelever med forskellige grader af mental sundhed. For det andet har undersøgelsen til formål at undersøge, hvilken betydning mental sundhed har for gruppernes uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse.

Resultaterne er baseret på data fra deltagere i Ungdomsprofilen 2014 og en samkøring med registerdata. Eleverne er fulgt seks år efter besvarelse af Ungdomsprofilen 2014. Ved brug af latent klasseanalyse er det muligt at identificere grupper af unge med forskellige grader af mental sundhed ud fra deres besvarelser på en række indikatorer relateret til mental sundhed. Blandt både piger og drenge, og blandt gymnasieelever og erhvervsskoleelever, blev der identificeret fire grupper med forskellige grader af mental sundhed:

Grøn gruppe: **Høj grad af mental sundhed**	• Høj livstilfredshed og højt selvværd • Høj self-efficacy, det vil sige en tro på, at man kan klare de ting, man sætter sig for • Udviser ikke tegn på dårlig mental sundhed • Føler fortrolighed med både forældre og venner
Gul gruppe: **Den jævne gruppe**	• Rimelig højt selvværd og høj self-efficacy, men er mindre tilfreds med eget liv. • På trods af lav livstilfredshed ikke i udpræget grad udviser tegn på dårlig mental sundhed i øvrigt • Føler i mindre grad fortrolighed med forældre og venner • En vis grad af ensomhed
Lilla gruppe **Den emotionelle gruppe**	• Rimelig høj livstilfredshed, dog ikke blandt erhvervsskoleelever • Højt selvværd og høj self-efficacy • Langt de fleste i denne gruppe er ugentligt irriterede og oplever samtidig andre emotionelle symptomer, såsom nervøsitet og oplevelsen af at være ked af det, på ugentlig basis • Føler fortrolighed med både forældre og venner
Rød gruppe: **Lav grad af mental sundhed**	• Meget lav grad af livstilfredshed og lavt selvværd • En stor andel føler lav autonomi, altså at de har svært ved at tage deres egne beslutninger • Langt de fleste er ugentlig irriterede og kede af det, og en stor del er også nervøse på ugentlig basis • Oftere dagligt stresset • Langt færre føler fortrolighed med forældre og venner • En stor andel føler sig ensomme

Den grønne farve indikerer, at gruppen af unge har høj grad af mental sundhed, og den røde farve indikerer, at gruppen af unge har lav grad af mental sundhed. Den gule farve indikerer, at gruppen af unge ligger et sted imellem den grønne og den røde gruppe. Gruppen trives ikke i samme grad som den grønne gruppe, men de viser heller ikke tegn på dårlig mental helbred som den røde gruppe. Den lilla farve er valgt da denne gruppe ikke umiddelbart kan placeres på skalaen mellem høj og lav grad af mental sundhed. Gruppen trives i høj grad, men er samtidig plaget af emotionelle symptomer. Graden af mental sundhed er lavere end i den grønne gruppe og højere end i den røde gruppe, men gruppen kan ikke placeres i forhold til den gule gruppe.

Høj grad af mental sundhed, som karakteriserer den grønne gruppe, hænger positivt sammen med samtlige helbreds- og trivselsindikatorer, der er belyst i den første del af rapporten. Unge i gruppen med høj grad af mental sundhed har bedre skoleliv end unge i de øvrige grupper. De er glade for at gå i skole, og de oplever, at der er hjælp og støtte at hente fra deres lærere. Derudover er der kun en lille andel, der føler, at de klarer sig dårligt i skolen. Sammenlignet med de øvrige grupper er det en mindre andel af de unge i den grønne gruppe, der har oplevet belastninger i familien, såsom økonomisk knaphed og alkoholmisbrug blandt forældre. En lidt mindre andel i denne gruppe ryger dagligt sammenlignet med de unge i de øvrige grupper. Derudover er de mere fysisk aktive, de er ikke generet af søvnproblemer, der er færre som har overvægt, de har et godt selvvurderet helbred, og de lider i mindre grad af fysiske symptomer, såsom hovedpine, mavepine og smerter i nakke, ryg, arme eller ben, sammenlignet med de unge i de øvrige grupper. Den største andel af elever befinder sig i gruppen med høj grad af mental sundhed.

I kontrast til gruppen af unge med høj grad af mental sundhed finder vi en gruppe af unge med lav grad af mental sundhed (rød gruppe). Knap hver femte pige og hver tiende dreng tilhører gruppen med lav grad af mental sundhed. Gruppen skiller sig ud fra de øvrige grupper ved at de unge i denne gruppe er mere belastet på stort set alle parametre inden for skoleliv, belastninger i familien, sundhedsadfærd og fysisk helbred. Således er gruppen karakteriseret, ved at færre har høj skoletilfredshed, færre føler støtte fra deres lærer, flere klarer sig dårligt i skolen, flere har forældre med økonomiske problemer, færre er fysisk aktive, flere har søvnproblemer, færre har et godt selvvurderet helbred, og flere oplever fysiske symptomer (hovedpine, mavepine eller ondt i nakke, ryg, arme eller ben) næsten dagligt, sammenlignet med de andre grupper.

Imellem den grønne og den røde gruppe ligger den jævne gruppe (gul gruppe) og den emotionelle gruppe (lilla gruppe). På de fleste parametre inden for skoleliv, belastninger i familien, sundhedsadfærd og fysisk helbred ligner de unge i de to grupper hinanden, og fælles er, at de befinder sig et sted mellem den grønne og den røde gruppe. Det vil sige, at begge grupper generelt er mindre belastede og udsatte end den røde gruppe, men mere belastede og udsatte end den grønne gruppe, når det gælder skoleliv, belastninger i familien, sundhedsadfærd og helbred. De to grupper adskiller sig dog fra hinanden ved, at færre unge i den jævne grupper ryger dagligt, færre har søvnproblemer, og færre oplever fysiske symptomer, såsom hovedpine, mavepine og smerter i nakke, ryg, arme eller ben, sammenlignet med den emotionelle gruppe. Blandt piger er det ca. hver tredje, som tilhører den emotionelle gruppe, og hver tiende, der tilhører den jævne gruppe. Blandt drenge er det lidt flere end hver tiende, som tilhører den emotionelle gruppe, og knap hver femte, som tilhører den jævne gruppe.

Sammenhæng mellem mental sundhed og gennemførelse af ungdomsuddannelse

Blandt både piger og drenge ses en højere sandsynlighed for manglende gennemførelse af ungdomsuddannelse for gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt gymnasieelever ses en højere sandsynlighed for manglende gennemførelse af ungdomsuddannelse desuden også for den jævne gruppe og den emotionelle gruppe sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Dette er gældende både for sandsynligheden for at falde fra den igangværende gymnasiale uddannelse og for sandsynligheden for ikke at gennemføre en ungdomsuddannelse op til seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014. Blandt erhvervsskoleeleverne er der en højere andel, som ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, sammenlignet med gymnasieelever.

Sammenhæng mellem mental sundhed og gennemførelse af videregående uddannelse

Blandt både piger og drenge på gymnasier ses en lavere sandsynlighed for at være i gang med eller have gennemført en videregående uddannelse for den jævne gruppe, den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Gruppen med den laveste sandsynlighed for at være i gang med eller have gennemført en videregående uddannelse er gruppen med lav grad af mental sundhed. Ser man udelukkende på sandsynligheden for at have gennemført en videregående uddannelse, er det blandt piger gruppen med lav grad af mental sundhed og blandt drenge den emotionelle gruppe, som har den laveste sandsynlighed for at have gennemført en videregående uddannelse sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Sammenhæng mellem mental sundhed og beskæftigelse

Blandt drenge på erhvervsskoler ses en lavere sandsynlighed for at være i beskæftigelse i gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt piger ses ingen signifikante forskelle i sandsynligheden for at være i beskæftigelse. I de seks efterfølgende år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014 ses det, at i første halvdel af perioden er forskellene i andelen i beskæftigelse mellem de fire grupper beskedne, men i anden halvdel ser der ud til at komme mere spredning på grupperne, således at særligt forskellen mellem gruppen af unge med høj grad af mental sundhed og gruppen af unge med lav grad af mental sundhed bliver større.

Hverken under uddannelse eller i beskæftigelse (NEET)

Blandt både piger og drenge ses en højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse i gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Det samme gælder for sandsynligheden for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober og seks måneder forinden, det vi kalder langtids-NEET.

Både blandt piger og blandt drenge på gymnasier og på erhvervsskoler stiger andelen, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse i perioden fra 1. oktober 2015 til 1. oktober 2020. Generelt set er det i perioden gruppen med høj grad af mental sundhed, som har den laveste andel, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, mens gruppen med lav grad af mental sundhed gennem hele perioden er gruppen med den højeste andel, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, sammenlignet med de øvrige grupper. Desuden ser der ud til at ske en spredning af grupperne i slutning af perioden, således at forskellene mellem grupperne i andele, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, bliver større.

Implikationer for praksis

Vi har med denne undersøgelse undersøgt, hvorvidt mental sundhed blandt unge har betydning for uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse. Overordnet set viser undersøgelsen, at unges mentale sundhed har væsentlig betydning for, om de gennemfører en ungdomsuddannelse, kommer videre i uddannelsessystemet eller i beskæftigelse.

Knap hver femte pige og hver tiende dreng befinder sig i gruppen med lav grad af mental sundhed. Undersøgelsen viser, at unge med lav grad af mental sundhed har en betydelig højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse sammenlignet med unge med høj grad af mental sundhed. Samlet set klarer denne gruppe sig dårligst i forhold til samtlige udfaldsmål. Hertil skal det nævnes, at gruppen med lav grad af mental sundhed, især blandt erhvervsskoleelever, også er den gruppe, hvor den største andel af unge oplevede belastninger i hjemmet og havde dårligere fysisk helbred. Derudover viser undersøgelsens resultater, at selv unge i de to midtergrupper; den gule og den lilla gruppe generelt klarer sig dårligere end den grønne gruppe i forhold til uddannelse og beskæftigelse. Dette indikerer, at selv mindre udfordringer med mental sundhed har en længerevarende betydning for de unges uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse.

Denne viden understreger nødvendigheden af at målrette sundhedsfremmende indsatser med de unge som målgruppe, fordi vi på den måde kan bidrage til, at de unge får et godt fundament for deres voksenliv.

Samtidig kan undersøgelsens resultater bruges til at tydeliggøre vigtigheden af at nuancere forståelsen af mental sundhed. Hver især repræsenterer grupperne fire forskellige mønstre af mental sundhed, som er væsentlige at have for øje, hvis vi i højere grad skal kunne skræddersy sundhedsfremmende indsatser med de unge som målgruppe. Det er ikke kun relevant med interventioner rettet mod de mest sårbare, men i høj grad også at have interventioner, som er rettet mod en bredere målgruppe.

Det skal nævnes, at denne undersøgelse bygger på data indhentet fra elever på gymnasier og erhvervsskoler fra 2014 og er derfor ikke repræsentativ for alle unge i Danmark. Der findes en relativt stor gruppe af unge, der ikke påbegynder en ungdomsuddannelse efter folkeskolen, og disse unge, hvordan de har det, og hvordan de klarer sig i fremtiden, kan denne undersøgelse ikke fortælle noget om.

Rapporten henvender sig til alle personer, der arbejder med unge, fx fag- og sundhedsprofessionelle såsom psykologer og læger, kommunale sundhedsplanlæggere, lærere, skoleledere og rektorer på landets ungdomsuddannelser samt politikere og beslutningstagere på alle niveauer.

English summary

This report has two aims. First, to characterize groups of high school students and students from vocational schools based on their mental health status. Secondly, to investigate the association between mental health and educational attainment and employment status.

The results are based on data from participants in the Danish National Youth Study 2014 and data from the Danish national registers. Students were followed for 6 years after participation in the survey. Using latent class analysis, it is possible to identify groups of students with different patterns of mental health based on their answers to a range of questions about mental health. Among both girls and boys, and among high school students and students at vocational schools, four groups with different patterns of mental health were identified:

The green group: Flourishing mental health	• High life satisfaction, self-esteem and self-efficacy • Do not show any signs of low mental health • Feels strongly related to both parents and friends
The yellow group: Moderate mental health	• Moderate to high self-esteem and self-efficacy, but less satisfied with their life • Despite lower life satisfaction, this group doesn't show signs of low mental health • Feels less related to both parents and friends • About one in ten of students in this group often feel lonely
The purple group: Emotionally challenged	• Relatively high life satisfaction among high school students, but not among students at vocational schools • High self-esteem and high self-efficacy • The majority of students in this group struggle with emotional symptoms such as being nervous, being sad, and being irritable on a weekly basis • Feels related to both parents and friends
The red group: Languishing	• Very low degree of life satisfaction, low self-esteem, and a low sense of autonomy • The majority of students in this group struggle with emotional symptoms such as being nervous, being sad and being irritable on a weekly basis • Feel stressed daily • Only about half of the students in this group feel related to their parents and friends • Often feels lonely

The green color indicates that the group is characterized by a flourishing mental health and the red color indicates that the group is characterized by a languishing mental health. The yellow color indicates that the group is placed somewhere between the green and the red group. The yellow group doesn't prosper the same way the green group does but doesn't show signs of low mental health the same way as the red group does. The purple color indicates that this group is more difficult to place in the continuum between the flourishing and the languishing group. The purple group seems to prosper on several aspects, but at the same time they struggle with emotional symptoms. Their mental health is worse than the green group and better than the red group, but it is difficult to rank the group in relation to the yellow group.

Flourishing mental health, that characterizes the green group, is positively associated with all health and well-being indicators described in the first part of the report. In terms of school well-being, young people with flourishing mental health enjoy school, perceive a high level of support from their teachers, and only few feels they perform poorly when it comes to academia. Compared to the other groups, fewer students in this groups have experienced family problems such as economic scarcity and alcohol abuse among parents. In terms of health and health behavior, the green group is characterized by having fewer students who smoke daily, a larger share of physically active students, fewer with sleep problems, fewer with overweight, a better self-rated health, and fewer suffering from symptoms such as headache, stomachache and pain in neck, bag, arms, or legs, compared to students in the other three groups. The majority of students belong to the green group with flourishing mental health.

In contrast to the group with flourishing mental health is the group with languishing mental health (the red group). Just about every fifth girl and every tenth boy belong to the group with languishing mental health. This group stands out from the other groups by consisting of students who are more burdened with regards to almost all parameters describing school well-being, family problems, health behavior and physical health. The group is characterized by having fewer students with high school satisfaction, fewer perceive support from teachers, a larger share feel that they are performing poorly when it comes to academia, a larger share have parents with economic scarcity, fewer are physically active, fewer have a high self-rated health, a larger share have sleep problems and relatively many have physical symptoms such as headache, stomachache and pain in neck, bag, arms, or legs, compared to students in the other groups.

In between the green and the red group is the yellow group (moderate mental health) and the purple group (emotionally challenged). On most parameters within school well-being, family problems, health behavior and physical health the two groups are similar, and students in both groups rank somewhere in between the green and the red group on all parameters. This means that the two groups generally are less burdened and exposed than the red group, but more burdened and exposed than the green group in terms of school well-being, family problems, health behavior and physical health. However, the groups differ, as fewer students in the yellow group smoke daily, fewer have sleeping problems, fewer experience physical symptoms such as headache, stomachache, pain in neck, back, arms or legs, compared to students in the purple group. Approximately one in three girls belong to the emotional group and one in ten girls belong to the yellow group. Among boys, more than one in ten belong to the emotional group and almost one in five belong to the yellow group.

Association between mental health and the completion of secondary education

Among both high school students and vocational school students, a higher probability of non-completion of secondary education is seen for the group with languishing mental health compared to the group with flourishing mental health. Among high school students, a higher probability of non-completion of a secondary education is also seen for the group with moderate mental health and the emotionally challenged group compared to the group with flourishing mental health. This applies to both the probability of dropping out of the current secondary education and to the probability of not completing any secondary education up to six years after participation in the Danish National Youth Study 2014. A larger proportion of vocational school students do not complete a secondary education, compared to high school students.

Association between mental health and higher education

Among both girls and boys in high schools, there is a lower probability of being enrolled in or having completed a higher education for students in the moderate mental health group, the emotionally challenged group, and the group with languishing mental health, compared to students in the flourishing mental health group. Students with the lowest probability of being enrolled in or having completed a higher education is students in the group with languishing mental health. When looking solely at completion of a higher education, girls in the languishing mental health group and boys in the emotionally challenged group have the lowest probability of having completed a higher education, compared to the group with flourishing mental health.

Association between mental health and employment

Among boys in vocational schools, a lower probability of being in employment is seen for students in the group with languishing mental health, compared to students in the group with flourishing mental health. Among girls, no significant differences are seen in the probability of being in employment between mental health groups. In the first three years after participation in the Danish National Youth Study 2014, differences between the four groups in the proportion of students in employment are modest. In the following three years, it seems that the differences between the groups appear, and especially the difference between the group with flourishing mental health and the group with languishing mental health.

Not in education, employment, or training (NEET)

Among both girls and boys, a higher probability of NEET is seen for students in the group with languishing mental health, compared to students with flourishing mental health. The same applies to the probability of long-term NEET (NEET for a period of six consecutive months).

Among both girls and boys in high schools and vocational schools, the proportion of students in NEET increases in the period from October 1, 2015, to October 1, 2020. In general, students with flourishing mental health have the lowest proportion of NEET, whereas students with languishing mental health have the highest proportion of NEET throughout the period. In addition, the difference between the groups is small in the beginning of the period but become greater towards the end of the period.

Implications

With this report, we have investigated whether mental health among young people has an impact on education completion and employment. Overall, the study shows that young people's mental health has a significant impact on whether they complete a secondary education, progress in the education system or in employment.

Just under one in five girls and one in ten boys belong to the group with languishing mental health. The study shows that young people with languishing mental health have a significantly higher probability of being in NEET, compared with young people with flourishing mental health. Overall, stu-

dents in the group with languishing mental health performs worst in relation to all outcome measures. In addition, it should be mentioned that the group with languishing mental health, especially among vocational school students, is also the group with the largest proportion of students who are burdened at home and with poor physical health. In addition, the results of the report show that even the two middle groups; the yellow and the purple group generally perform worse than the green group in terms of education and employment. This indicates that even minor challenges with mental health have a long-term impact on young people's educational completion and employment.

This knowledge emphasizes the need to target health-promoting efforts towards young people and contribute to ensure that young people are getting a good foundation for their adult lives.

At the same time, the results of this study can be used to clarify the importance of nuancing the understanding of mental health. Each group represents four different patterns of mental health, which are essential to keep in mind when tailor health-promoting efforts with young people as the target population. It is not only relevant targeting interventions aimed at the most vulnerable, but also to tailor interventions aimed at a wider target group.

It should be mentioned that this study is based on data from students in high schools and vocational schools in 2014. There is a relatively large group of young people who do not start secondary education, and the results from this study are therefore not representative of all young people in Denmark.

The report is written for anyone who works with young people, e.g., professionals and health professionals such as psychologists and doctors, municipal health planners, teachers, school leaders and principals, as well as politicians and decision-makers at all levels.

1. Baggrund

Mental sundhed blandt unge

Denne rapport omhandler unges mentale sundhed midt i et ungdomsuddannelsesforløb og efterfølgende uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse. Mental sundhed inkluderer både positive aspekter, såsom velbefindende og god psykosocial funktion, men også negative aspekter, såsom psykisk mistrivsel. Mental sundhed er således et bredt begreb, og der findes derfor også mange definitioner af mental sundhed.

På baggrund af World Health Organizations definition har Sundhedsstyrelsen defineret mental sundhed som; "en tilstand af velbefindende, hvor individet kan udfolde sine evner, håndtere dagligdagsudfordringer og stress samt indgå i fællesskaber med andre mennesker" (1). Således handler mental sundhed ikke bare om fravær af sygdom, men indeholder både en følelsesmæssig og funktionsmæssig dimension. Mental sundhed handler dermed også om, hvordan man fungerer i hverdagen og i relation til andre. Samtidig er mental sundhed ikke statisk, men kan ændre sig gennem livet. Det er således muligt at have perioder med høj grad af mental sundhed og perioder med lav grad af mental sundhed, alt afhængigt af hvilke udfordringer man møder, og hvilke ressourcer man har til rådighed (2).

Overordnet set lader der til at være en udvikling over tid med en stigende andel af børn og unge med lav mental sundhed (3). Den Nationale Sundhedsprofil viser en stigning de seneste år i andelen af kvinder og mænd i alderen 16-24 år, som har dårlig mental sundhed. I denne aldersgruppe er andelen med dårlig mental sundhed steget fra 15,8 procent i 2010 til 23,8 procent i 2017 blandt kvinder, mens den er steget fra 8,3 procent til 12,9 procent i samme periode blandt mænd. Tallene fra Den Nationale Sundhedsprofil viser, at der er en tydelig kønsforskel, idet flere unge kvinder end mænd rapporterer dårlig mental sundhed. Denne kønsforskel er fundet i flere studier (4), men der findes ingen entydig forklaring på denne kønsforskel. Samtidig er det fortsat uvist, hvorfor der er sket en stigning i andelen af børn og unge med dårlig mental sundhed. Stigningen kan være et udtryk for en øget opmærksomhed på mental sundhed, og hvor der i dag er tidligere opsporing og diagnosticering. Omvendt kan det også være et udtryk for en reel stigning på baggrund af fremkomsten af nye årsager (5). Dette kan eksempelvis forklares ved ændringer i individets sårbarhed (fx søvn- og spiseproblemer), ændringer i familielivet (fx stigning i skilsmisser samt bekymring om familielivet i form af sygdom og konflikter), ændringer uden for familien (fx mobning, større krav om faglig præstation samt spejling af eget liv til sociale mediers fremstilling af det gode liv) og bredere socioøkonomiske og kulturelle forhold (fx fattigdom samt stigning i social ulighed), som kan have vidtrækkende indvirkninger på børn og unges mentale helbred. Stigningen skal dog formentlig ses som et resultat af et samspil af forskellige faktorer (6).

Unges mentale sundhed er vigtigt at beskæftige sig med af flere grunde. God mental sundhed er et centralt element i en positiv helbredsmæssig, social og læringsmæssig udvikling (7). Unge med god mental sundhed har således bedre forudsætninger for at skabe et godt fundament for deres voksenliv; både når det gælder sundhedsadfærd, uddannelse, sociale relationer og sundhed senere i livet.

For unge, som er i gang med en uddannelse, kan dårlig mental sundhed have betydning for indlæring, fravær, gennemførelse af skolegang og uddannelsesforløb (3). Flere studier viser, at der er en stærk sammenhæng mellem mentale sund-

hedsproblemer og dårlig indlæring i skolen (8, 9). Tilmed forstærkes sammenhængen af, at den går begge veje. Det vil sige, at unge med dårlig mental sundhed har sværere ved at lære, samtidig med at unge, som har svært ved at lære, får det skidt (8). Dårlig mental sundhed øger således risikoen for, at unge enten ikke påbegynder en uddannelse, eller at de stopper på deres uddannelse (10). Ligeledes viser en dansk undersøgelse, at unge med dårlig mental sundhed har dårligere chance for progression i uddannelsesniveau, fra grundskole til ungdomsuddannelse og videregående uddannelse (11). Dernæst kan det have betydning for de unges muligheder for senere hen at komme ud på arbejdsmarkedet (8, 9, 12). Unge, som ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, har højere risiko for arbejdsløshed og lav indkomst (13).

En opgørelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fra 2021 viser, at 7 procent af alle i unge i alderen 15-24 år ikke har gennemført andet end grundskole og hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse (14). Desuden viser opgørelsen, at der blandt de 25-29-årige er en stigende andel med en gymnasial uddannelse, som hverken er i beskæftigelse eller i gang med at læse videre.

I 2017 udkom rapporten *Mental sundhed blandt unge. Resultater fra Ungdomsprofilen 2014 (15).* Formålet med rapporten fra 2017 var dels at identificere grupper af unge på ungdomsuddannelserne med forskellige grader af mental sundhed, og dels at karakterisere disse grupper i forhold til sociale relationer, skoleliv, fysisk helbred og sundhedsadfærd. Med denne undersøgelse ønsker vi at bygge videre på rapporten fra 2017 og se på betydning af mental sundhed for unges uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse seks år efter besvarelse af Ungdomsprofilen 2014.

Formål

Med udgangspunkt i data fra spørgeskemaundersøgelsen Ungdomsprofilen 2014 samt registerdata og baseret på rapporten *Mental sundhed blandt unge. Resultater fra Ungdomsprofilen 2014* er formålet med denne undersøgelse;

- At identificere grupper af unge med forskellige grader af mental sundhed og at karakterisere disse grupper i forhold til skoleliv, belastninger i familien, sundhedsadfærd, fysisk helbred og sociodemografi.
- At undersøge, hvorvidt mental sundhed blandt unge har betydning for uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse.

Denne viden kan bruges til at belyse betydningen af mental sundhed i ungdomsårene, og dermed vigtigheden af at målrette sundhedsfremmende indsatser med de unge som målgruppe. Samtidig kan undersøgelsens resultater bruges til at understrege vigtigheden af at nuancere forståelsen af mental sundhed.

2. Datagrundlag og metode

Datakilder

Denne undersøgelse er baseret på data fra Ungdomsprofilen 2014 samt en række nationale administrative registre. I de følgende afsnit beskrives disse datakilder.

Ungdomsprofilen 2014

Ungdomsprofilen 2014 er en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse om sundhedsadfærd, helbred og trivsel blandt unge på gymnasier og erhvervsskoler i Danmark. Ungdomsprofilen omfatter således spørgsmål relateret til en række centrale aspekter af unges liv, herunder ryge-, motions-, kost- og alkoholvaner, seksualadfærd, fysiske symptomer, stress, ensomhed, skoletilfredshed og sociale relationer. Undersøgelsen er tidligere beskrevet i detaljer (16).

Ungdomsprofilen 2014 omfatter unge fra både gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser. På de gymnasiale uddannelser blev alle landets 137 almene gymnasier (STX og HF) inviteret til at deltage, og blandt erhvervsuddannelser blev 12 af landets største erhvervsskoler inviteret til at deltage. Dataindsamlingen foregik fra januar 2014 til december 2014. På erhvervsuddannelserne foregik dataindsamlingen både før og efter sommeren 2014, mens dataindsamlingen på de almene gymnasier foregik efter sommerferien. Dataindsamlingen foregik elektronisk via et internetbaseret spørgeskema, der indeholdt omkring 250 spørgsmål. Spørgsmålene kom fra flere kilder. Nogle spørgsmål blev særligt udviklet til Ungdomsprofilen 2014, hvilket skete i tæt samarbejde med forskere på området. Andre spørgsmål blev hentet fra større eksisterende nationale og internationale spørgeskemaundersøgelser.

Blandt de inviterede skoler deltog 119 almene gymnasier (87 procent) og 10 erhvervsskoler (83 procent) i undersøgelsen. Af de 83.751 elever på de deltagende gymnasiale klasser deltog 70.682 (84 procent). På erhvervsskolerne deltog 5.197 (69 procent) af 7.527 elever på de deltagende grundforløbshold. Samlet set deltog 75.093 unge således i Ungdomsprofilen 2014.

Undersøgelsens begrænsning til STX-elever, HF-elever og grundforløbselever på erhvervsuddannelser betyder, at HHX, HTX og særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser ikke er repræsenteret. Ungdomsprofilen 2014 inkluderer desuden ikke HF-enkeltfagselever, HF-elever fra skoler, der ikke også tilbyder STX, samt elever på erhvervsuddannelsernes hovedforløb. Herudover er unge, der ikke går på en ungdomsuddannelse, ikke med i undersøgelsen. Resultaterne fra Ungdomsprofilen 2014 kan således ikke generaliseres til danske unge som helhed.

Nationale administrative registre

I analyserne af sammenhænge mellem mental sundhed blandt unge og efterfølgende indikatorer relateret til uddannelse og beskæftigelse er der anvendt oplysninger fra en række nationale registre. Informationer er indhentet via kobling af deltagernes CPR-nummer til de relevante registre. I det følgende beskrives kort de anvendte registre.

Det Centrale Personregister

Det Centrale Personregister (CPR-registeret) indeholder oplysninger om bl.a. personnummer, statsborgerskab, slægtskab og civilstand for alle personer, som efter den 2. april 1968 har boet i Danmark og været tilmeldt en dansk kommune (17). I denne undersøgelse er CPR-registeret anvendt til at identificere studiedeltagernes forældre, alder, etnicitet og køn.

Elevregisteret

Analyser om uddannelsesgennemførelse er baseret på oplysninger fra Elevregisteret. Registreret indeholder oplysninger om samtlige registreringer i det ordinære uddannelsessystem i Danmark. Det vil sige alle uddannelser, som hver person har været registreret på, både dem, som fuldføres, og dem, som afbrydes. Desuden indeholder registeret information om datoer for uddannelsesstart, og hvornår uddannelsen er afsluttet. Registeret bliver opdateret én gang årligt og indeholder uddannelsesoplysninger pr. 30 september hvert år. I denne undersøgelse er Elevregistret brugt til at identificere studiedeltagernes fuldførte og igangværende uddannelser.

Uddannelsesregisteret

Danmarks Statistiks uddannelsesregister indeholder oplysninger om den danske befolknings påbegyndte og afsluttede uddannelser baseret på årlige opgørelser (18). Registeret bliver opdateret én gang årligt og indeholder uddannelsesoplysninger pr. 30 september hvert år. Til denne undersøgelse er der inkluderet oplysninger om højest fuldførte uddannelsesniveau for deltageren og vedkommendes forældre.

DREAM-databasen

Forløbsdatabasen DREAM (Den Registerbaserede Evaluering af Marginaliseringsomfanget) indeholder oplysninger om samtlige personer, der har modtaget offentlige overførselsindkomster. Databasen administreres af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, og er baseret på data fra Beskæftigelsesministeriet, Undervisningsministeriet, CPR-registeret og SKAT. Oplysninger om overførselsindkomster findes på ugebasis og indeholder information, om en person har modtages, dagpenge, kontanthjælp, SU eller andre former for offentlig støtte. Databasen indeholder desuden en variabel for beskæftigelsesgrad på månedsbasis, der angiver, hvor stor en andel af måneden en person har været i beskæftigelse (lønmodtager) (19). Til denne undersøgelse er data fra DREAM-databasen anvendt til konstruktion af variablen NEET (personer, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse) og til at definere personer, der er i beskæftigelse.

Studiedesign

Nærværende undersøgelse er en opfølgning med fokus på uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse blandt unge i relation til deres mentale sundhed ved tidspunktet for besvarelse af Ungdomsprofilen 2014. Eleverne bliver fulgt fra 2014 frem til ultimo 2020, hvilket giver en opfølgningstid på ca. seks år.

Mental sundhed blandt unge: Resultater fra Ungdomsprofilen 2014

Denne undersøgelse er som udgangspunkt tænk som en fortsættelse af en tidligere rapport; *Mental sundhed blandt unge. Resultater fra Ungdomsprofilen 2014 (15),* der udkom i 2017. Formålet med rapporten fra 2017 var dels at identificere grupper af unge på ungdomsuddannelserne med forskellige grader af mental sundhed og dels at karakterisere disse grupper i forhold til sociale relationer, skoleliv, fysisk helbred og sundhedsadfærd. Med udgangspunkt i latente klasseanalyser blev der i rapporten fra 2017 identificeret fire til fem grupper med forskellige grader af mental sundhed blandt unge drenge og piger på gymnasier og erhvervsskoler i Danmark. Eleverne blev inddelt i grupper afhængigt af deres besvarelser på 12 udvalgte spørgsmål, der alle var indikatorer for mental sundhed. De udvalgte indikatorer var 1) høj livstilfredshed, 2) høj self-efficacy, 3) lavt selvværd, 4) nogensinde selvskade, 5) dagligt stresset, 6) ofte ensom, 7) irriteret ugentligt, 8) nervøs ugentligt, 9) ked af det ugentligt, 10) mavepine ugentligt, 11) hovedpine ugentligt, og 12) opfatter sig selv som meget for tyk. Nærværende undersøgelse bygger videre på rapporten fra 2017 ved at bruge den latente klasseanalyse til at identificere grupper med forskellige grader af mental sundhed, dog har vi lavet nogle justeringer i forhold til valget af indikatorer for mental sundhed

Det skyldes, at der siden rapporten fra 2017 er pågået et arbejde, som baseret på den nyeste viden har videreudviklet på definitionen af mental sundhed (4). Det betyder, at selvskade, hovedpine, mavepine og det at føle sig for tyk ikke indgår som indikatorer for mental sundhed i denne undersøgelse, idet disse indikatorer i højere grad kan opfattes som symptomer på dårlig mental sundhed. I denne undersøgelse har vi valgt yderligere at inddrage et spørgsmål om autonomi, som også indgår i Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (20). Fortrolighed med forældre og venner er også inddraget som to nye indikatorer. Disse tre indikatorer skal bidrage til i højere grad at afdække det funktionsmæssige aspekt af mental sundhed og samtidig indfange nogle af de positive aspekter af mental sundhed. Således har vi anvendt hovedparten af indikatorerne for mental sundhed fra rapporten fra 2017, men foretaget enkelte justeringer. De indikatorer, som er anvendt i denne undersøgelse, er tidligere anvendt og udgivet i et internationalt videnskabeligt tidsskrift (4). De 11 indikatorer, samt de spørgsmål, de baserer sig på, og kodningen af svarmulighederne, fremgår af tabel 2.2.

Justeringen i valget af indikatorer betyder samtidig, at gruppernes fordeling ændrer sig i forhold til fordelingen i rapporten fra 2017. Blandt andet bliver gruppen med høj grad af mental sundhed mindre, samtidig med at den emotionelle gruppe bliver større. Derudover blev der i rapporten fra 2017 identificeret en gruppe (hovedpinegruppen) blandt gymnasieelever, der i denne undersøgelse ikke blev identificeret ved latent klasseanalyse.

Studiepopulation

I denne undersøgelse er besvarelser fra elever under 15 år og over 24 år ekskluderet. Desuden er alle, som ikke har svaret på samtlige spørgsmål, der indgår som indikatorer for mental sundhed, ekskluderet. Resultaterne i undersøgelsen er således baseret på information fra 64.031 elever fordelt på 60.556 gymnasieelever (STX og HF) og 3.475 erhvervsskoleelever (grundforløbselever). I tabel 2.1 ses fordelingen af deltagerne opdelt på køn, alder, etnicitet og forældres højest fuldførte uddannelsesniveau.

Tabel 2.1: Sociodemografi for deltagere i Ungdomsprofilen 2014. Antal og Andel

Sociodemografi	Gymnasier		Erhvervsskoler	
	Antal*	Andel	Antal*	Andel
I alt	60.556	100 %	3.475	100 %
Køn				
Piger	37.408	62 %	864	25 %
Drenge	23.148	38 %	2.611	75 %
Alder				
>16	12.103	20 %	459	13 %
17 år	20.257	42 %	914	26 %
18 år	18.426	22 %	578	17 %
19 år	8.479	12 %	432	12 %
20 år	913	1 %	304	9 %
21-24 år	378	<1 %	788	23 %
Uddannelse				
STX	56.091	93%	-	-
HF	4.465	7%	-	-
Etnicitet				
Dansk	55.647	92 %	3.195	92 %
Efterkommer	1.439	2 %	150	4 %
Indvandrer	3.402	6 %	127	4 %
Forældres uddannelse				
Grundskole	2.445	4 %	480	14 %
Gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse	20.751	35 %	1.952	58 %
Kort eller mellemlang videregående uddannelse	23.486	39 %	838	25 %
Lang videregående uddannelse	13.241	22 %	124	4 %

Data: Ungdomsprofilen 2014, CPR-registeret og Uddannelsesregistret

*Tallene summerer ikke nødvendigvis til det samme antal for henholdsvis alder, uddannelse, etnicitet og forældres uddannelse, da der for nogle elever mangler oplysninger i registrene

Latent klasseanalyse

Til at identificere grupper af unge med forskellige grader af mental sundhed benyttes latent klasseanalyse. Latent klasseanalyse er en statistisk metode til at klassificere personer i nogle få grundlæggende grupper på baggrund af udvalgte variable. Latent klasseanalyse baserer sig således på en form for mønstergenkendelse.

Første skridt i en latent klasseanalyse er at udvælge de variable, man vurderer bedst beskriver det underliggende (latente) fænomen, man gerne vil studere – i dette tilfælde mental sundhed. I denne undersøgelse er der udvalgt indikatorer, der repræsenterer forskellige mål for mental sundhed, og som omfavner både den følelsesmæssige og funktionsmæssige dimension af mental sundhed, som er de dimensioner, der indgår i WHO's definition af mental sundhed. Det drejer sig om følgende udvalgte variable; 1) Højt selvværd, 2) Høj livstilfredshed, 3) Tristhed ugentligt, 4) Irritabilitet ugentligt 5) Nervøsitet ugentligt, 6) Stress dagligt, 7) Ensomhed ofte, 8) I stand til at danne sin egen mening (Autonomi) 9) Høj self-efficacy, 10) Fortrolighed med venner og 11) Fortrolighed med familie. I nedenstående tabel er de 11 indikatorer listet. Desuden fremgår det, hvilke spørgsmål og svarmuligheder indikatoren baseres på samt kodningen til den latente klasseanalyse (LCA).

Tabel 2.2: Indikatorer for mental sundhed

	Spørgsmål i spørgeskemaet	Svarmulighed	Kodning af LCA
Følelsesmæssige aspekter			
Højt selvværd	Jeg er god nok, som jeg er	Helt enig (1) Enig (2) Hverken enig eller uenig (3) Uenig (4) Helt uenig (5)	Højt selvværd (1-2) vs. Moderat eller lavt selvværd (3-5)
Høj livstilfredshed	På nedenstående skala betyder 10 'det bedst mulige liv' for dig, og 0 betyder 'det værst mulige liv' for dig. Hvor på skalaen synes du selv, du er for tiden?	0-10 (11-trins stige hvor; Det værst mulige liv=0 og Det bedst mulige liv=10)	Høj livstilfredshed (8-10) vs. Moderat eller lav livstilfreds-hed (0-7)
Tristhed ugentligt	Inden for de seneste 6 måneder: Hvor ofte har du haft/oplevet følgende? Været ked af det	Næsten hver dag (1) Mere end 1 gang om ugen (2) Næsten hver uge (3) Næsten hver måned (4) Sjældent eller aldrig (5)	Ugentligt (1-3) vs. Sjældnere end ugentligt (4-5)
Irritabilitet ugentligt	Inden for de seneste 6 måneder: Hvor ofte har du haft/oplevet følgende? Været irritabel/i dårligt humør	Næsten hver dag (1) Mere end 1 gang om ugen (2) Næsten hver uge (3) Næsten hver måned (4) Sjældent eller aldrig (5)	Ugentligt (1-3) vs. Sjældnere end ugentligt (4-5)
Nervøsitet ugentligt	Inden for de seneste 6 måneder: Hvor ofte har du haft/oplevet følgende? Været nervøs	Næsten hver dag (1) Mere end 1 gang om ugen (2) Næsten hver uge (3) Næsten hver måned (4) Sjældent eller aldrig (5)	Ugentligt (1-3) vs. Sjældnere end ugentligt (4-5)
Stress dagligt	Hvor ofte er du stresset?	Aldrig/næsten aldrig (1) Månedligt (2) Ugentligt (3) Dagligt (4)	Dagligt (4) vs. Ikke dagligt (1-3)
Ensomhed ofte	Føler du dig ensom?	Ja, meget ofte (1) Ja, ofte (2) Ja, af og til (3) Nej (4)	Ofte ensom (1-2) vs. Ikke ofte ensom (3-4)
Funktionsmæssige aspekter			
Autonomi[1]	I løbet af de sidste 2 uger: Jeg har været i stand til at danne min egen mening om ting	Aldrig (1) Næsten aldrig (2) En gang imellem (3) Ofte (4) Meget ofte (5)	Høj autonomi (4-5) vs. Lav autonomi (1-3)
Høj self-efficacy	Hvor ofte kan du klare det, du sætter dig for?	Meget ofte (1) Ofte (2) En gang imellem (3) Næsten aldrig (4) Aldrig (5)	Høj self-efficacy (1-2) vs. Lav self-efficacy (3-5)
Fortrolighed med forældre	Hvor nemt er det at tale med følgende personer om noget, der virkelig plager dig? (forældre, papforældre)	Meget nemt (1) Nemt (2) Svært (3) Meget svært (4) Har ikke/ser ikke (5)	Nemt (1-2) vs. Svært/ har ikke nogen at tale med (3-5)
Fortrolighed med venner	Hvor nemt er det at tale med følgende personer om noget, der virkelig plager dig? (venner)	Meget nemt (1) Nemt (2) Svært (3) Meget svært (4) Har ikke/ser ikke (5)	Nemt (1-2) vs. Svært/ har ikke nogen at tale med (3-5)

[1] Spørgsmålet om autonomi var ikke en del af spørgeskemaet til erhvervsskoleelever, og derfor indgår denne indikator ikke i definitionen af de latente klasser for erhvervsskoleelever.

Andet skridt er den statistiske analyse, der frembringer antallet af klasser (grupper). En fordel ved den latente klasseanalyse er, at den giver et bud på antallet af klasser (grupper), samt hvilken gruppe den enkelte respondent har størst sandsynlighed for at tilhøre på baggrund af data. Analysen baserer sig således i mindre grad på vilkårlige valg truffet af forskeren, som det fx er tilfældet ved mere induktive metoder til gruppering af respondenter, såsom klyngeanalyse. Analysens bud på antallet af grupper er baseret på mønstergenkendelse i respondenternes besvarelser på de variable, der i denne undersøgelse er udvalgt til at indgå i modellen. Hver respondent får tildelt en sandsynlighed for at tilhøre en bestemt gruppe, og respondenten bliver herefter placeret i den gruppe, som vedkommende har størst sandsynlighed for at tilhøre. I denne undersøgelse er analyserne lavet separat for gymnasier og erhvervsuddannelser samt for drenge og piger. I princippet kunne den latente klasseanalyse udføres på gymnasieelever og erhvervsskoleelever samlet. Vi er imidlertid interesseret i at kigge på tilknytning til videregående uddannelse og til arbejdsmarkedet, og eftersom erhvervsskoleuddannelser som udgangspunkt er rettet mod jobmarkedet og gymnasiale uddannelser som udgangspunkt er studieforberedende, giver det bedre mening at analysere disse to uddannelser særskilt.

Den latente klasseanalyse giver som nævnt et modelbaseret estimat på antallet af underliggende grupper. Det første kriterie for udvælgelse af antallet af grupper var derfor analysens bud på antallet af klasser. Analysens bud på antallet af klasser blev vurderet ud fra en række modelbaserede teststørrelser (BIC, AIC og log-likelihood ratio estimater). Når datamaterialet er stort, som det er tilfældet for Ungdomsprofilen 2014, giver det mulighed for at identificere mange underliggende grupper, hvor nogle af grupperne bliver relativt små. Andet kriterie var således, at grupperne skulle have en meningsfuld størrelse.

Udfaldsmål

Udfaldsmål anvendt i denne undersøgelse inkluderer:

- Frafald fra igangværende ungdomsuddannelse (kun for gymnasieelever), som behandles i kapitel 5.
- Manglende gennemførelse af en ungdomsuddannelse behandles i kapitel 5. Med dette udfaldsmål ønsker vi at tage højde for, at de unge kan have skiftet mellem forskellige ungdomsuddannelser eller være blevet forsinkede. Der er eksempelvis elever, som ikke gennemfører den gymnasiale uddannelse, som de var i gang med, men som i stedet tager en erhvervsskoleuddannelse, og omvendt er der erhvervsskoleelever, som ikke gennemfører deres erhvervsskoleuddannelse, men som i stedet har haft gennemført en gymnasial uddannelse inden den 30. september 2020.
- Igangværende eller gennemført videregående uddannelse (kun for gymnasieelever) behandles i kapitel 6.
- I beskæftigelse (kun for erhvervsskoleelever) behandles i kapitel 7.
- NEET (ikke registreret i uddannelse eller arbejde) behandles i kapitel 8.
- Langtids-NEET (ikke registreret i uddannelse eller arbejde). Med dette udfaldsmål får vi et billede af den gruppe, som mere permanent befinder sig uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet.

Af tabel 2.3 fremgår en oversigt over de forskellige udfaldsmål og de datakilder, der anvendes til definition af udfaldsmålene. Desuden angives det, på hvilket tidspunkt de forskellige udfald opgøres. For de udfald, som vedrører uddannelse, benyttes 30.september 2020, fordi dette er den årlige opgørelsesdato for Elevregisteret. For de udfald, som vedrører beskæftigelse, benyttes DREAM-registeret, som opgøres på ugebasis, og derfor har vi valgt uge 40-43, så vi vidt muligt har det samme opgørelsestids for alle vores udfaldsmål.

Tabel 2.3: Oversigt over udfaldsmål

Udfald	Datakilde	Beskrivelse	Opgørelsestidspunkt
Frafald	Elevregisteret	Opnået afsluttende uddannelseskode for igangværende uddannelse uden forsinkelse = 1198 (3. g STX) 1532 (2. år HF)	30. september 2020
Gennemført ungdoms-uddannelse	Elevregisteret	Gennemført erhvervsskoleuddannelse: kompetencekode = 3 Gennemført anden ungdomsuddannelse: Afsluttende uddannelseskode = 1198 (3. g STX), 1532 (2. år HF), 2425 (særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse), 2492 (kombineret ungdomsuddannelse) 5097 (3. år HTX) 5098 (3. år HHX)	30. september 2020
I gang med eller gennemført videregående uddannelse	Elevregisteret	DISCED koder: 40: Korte videregående uddannelser 50: Mellemlange videregående uddannelser 60: Bacheloruddannelser 70: Lange videregående uddannelser 80: Ph.d. og forskeruddannelser	30. september 2020
I arbejde	DREAM	Ingen registrering af sociale ydelser (inklusive SU) + GRAD > 0 GRAD angiver en persons månedlige beskæftigelsesgrad af indtægt, hvor der betales arbejdsmarkedsbidrag. Desuden inkluderes unge i servicejob, voksenlærlinge og rotationsvikarer. Personer i arbejde er kun defineret som værende i arbejde, hvis de ikke samtidig er under uddannelse. Det vil sige, at unge, der er under uddannelse og samtidig har et studiejob, ikke indgår i analyserne om beskæftigelse.	Uge 40 2020
NEET	DREAM	Unge, der hverken modtager SU (under uddannelse) eller kan defineres som værende i beskæftigelse (se beskrivelse af beskæftigelse ovenfor) i en sammenhængende periode på 4 uger.	Uge 40, 41, 42 og 43 2020

Not in Employment, Edudation or Training (NEET)

NEET (Not in Employment, Education or Training) er et international udtryk for unge mellem 15 og 29 år, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse (21). Ifølge Danmarks Statistik defineres NEET som unge, der over en periode på fire uger ikke kan defineres som værende beskæftigede (selvstændige, medarbejdende ægtefæller eller lønmodtagere) og/eller i uddannelse (ordinær uddannelse, kursister, produktionsskoleelever og udenlandske studerende) (21). I denne undersøgelse er DREAM anvendt til at definere NEET.

Unge, der ikke kan defineres som værende i beskæftigelse eller modtager SU i en periode på fire sammenhængende uger, er derfor inkluderet i NEET-gruppen. NEET-gruppen inkluderer således unge, der er modtagere af offentlig forsørgelse såsom dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge, førtidspension, ressourceforløbsydelse, jobafklaringsforløb og uddannelseshjælp. Unge, som ikke modtager offentlig forsørgelse eller kan defineres som værende i beskæftigelse, er ikke inkluderet, hvilket betyder, at unge, som forsørges af forældre, som rejser, eller er på højskoleophold, ikke indgår i NEET-gruppen. Dette betyder, at der i opgørelsen af NEET vil findes et mørketal af unge, som bor og bliver forsørget hjemme, og som ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse.

Vi har desuden valgt at definere et udfaldsmål, som vi kalder langtids-NEET, her defineret som unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 og mindst seks måneder forinden. Det giver os et billede af de unge, som mere permanent hverken har tilknytning til uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet.

Statistisk analyse

Analyserne i denne undersøgelse er baseret på logistiske regressionsanalyser. Formålet med analyserne er at estimere de forøgede/formindskede risici for forskellige udfald, der er forbundet med de forskellige grader af mental sundhed. Til dette formål estimeres forholdet mellem risikoen blandt de eksponerede og ikke-eksponerede, og præsenteres som odds ratio (OR) samt 95% konfidensinterval (KI). En OR udtrykker den forøgede eller formindskede sandsynlighed, som en eksponeret gruppe har i forhold til en referencegruppe. I denne rapport er det angivet, hvis OR er statistisk signifikant ved markering med "*". Det betyder, at der er en statistisk signifikant forskel i odds (chancen) for eksempelvis at gennemføre en ungdomsuddannelse mellem en gruppe og en referencegruppe (i dette tilfælde gruppen med høj grad af mental sundhed).

Eksempelvis analyseres, om unge med lav grad af mental sundhed har en større eller mindre sandsynlighed for ikke at gennemføre deres ungdomsuddannelse i forhold til unge med høj grad af mental sundhed. OR for gruppen med høj grad af mental sundhed sættes til 1, fordi denne gruppe er referencegruppen. Hvis OR er 1 for den eksponerede gruppe, er der ingen forskel på de to grupper, der sammenlignes. Hvis OR er større end 1, betyder det, et den eksponerede gruppe har større sandsynlighed for at opleve udfaldet sammenlignet med referencegruppen. Hvis OR derimod er mindre end 1, har den eksponerede gruppe mindre sandsynlighed for at opleve udfaldet sammenlignet med referencegruppen. I tabellerne angives det, hvis OR er statistisk signifikant markeret med en *. Statistisk signifikans beskriver den statistiske usikkerhed.

Justering

En række faktorer kan have betydning for både mental sundhed og for efterfølgende uddannelse og beskæftigelse. Disse faktorer kan dermed også påvirke de sammenhænge, der undersøges her. I analyserne er der derfor taget højde for disse faktorer. Faktorerne omfatter alder, forældres uddannelse og etnicitet.

Læsevejledning og fremstilling af resultater

Nærværende rapport indeholder 9 kapitler. **Kapitel 1** giver en introduktion til undersøgelsen og til emnet mental sundhed blandt unge. **Kapitel 2** beskriver undersøgelsens datagrundlag, herunder Ungdomsprofilen 2014 samt de anvendte nationale registre. Derudover beskrives undersøgelsens metode, herunder analysetilgang samt studiepopulationen i forhold til en række sociodemografiske karakteristika. I **Kapitel 3** præsenteres dannelsen af grupper af unge med forskellige grader af mental sundhed. Herefter beskrives de identificerede gruppers karakteristika i forhold til de unges mental sundhed, samt hvordan grupperne fordeler sig i forhold til sociodemografi, skoleliv, belastninger i familien, sundhedsadfærd og fysisk helbred. I **Kapitel 4-8** præsenteres resultaterne fra analyserne af sammenhængene mellem mental sundhed og henholdsvis gennemførelse af ungdomsuddannelse, gennemførelse af videregående uddannelse, beskæftigelse og NEET. I **Kapitel 9** findes undersøgelsens diskussion.

Resultaterne for gymnasieelever og erhvervsskoleelever præsenteres i adskilte tabeller. Det er ikke meningsgivende at vise et samlet resultat for de to elevpopulationer, da den samlede gruppe unge ikke er udtryk for danske unge generelt. I et forebyggelsesperspektiv er det desuden mere interessant at vise resultaterne opdelt på uddannelsesretninger, da der kan være variationer i de unges mentale sundhed på tværs af uddannelser. For læsevenlighed omtales uddannelserne og eleverne henholdsvis som gymnasier/gymnasieelever og erhvervsuddannelser/erhvervsskoleelever, selvom de fleste unge hverken er gymnasieelever eller erhvervsskoleelever på opfølgningstidspunktet.

For hvert udfaldsmål præsenteres resultaterne opdelt på køn og på de identificerede grupper af mental sundhed blandt unge. Dette skyldes, at der ofte er store kønsforskelle i mental sundhed og hvis sundhedsfremmende tiltag skal have effekt, er det vigtigt at kunne indfange væsentlige forskelle. Hertil kommer, at kønssammensætningen på de to uddannelsesretninger er så forskellig (større andel drenge på erhvervsuddannelserne), at det er vigtigt at kunne skelne eventuelle forskelle mellem uddannelserne fra forskelle i fordelingen af drenge og piger blandt eleverne.

I tabellerne præsenteres antallet og andelen af unge, der har haft den pågældende type af udfaldsmål. Desuden præsenteres der odds ratioer (OR), som udtrykker størrelsen af den forøgede eller formindskede risiko blandt unge, hvor unge med høj mental sundhed er referencegruppe. Ud over de beskrevne tabeller er udvalgte resultater desuden illustreret i figurer.

Antallet af elever, som indgår i de forskellige analyser, kan variere. Det kan der være flere grunde til: 1) nogle elever har valgt ikke at besvare spørgsmålet, 2) enkelte spørgsmål findes ikke i alle spørgeskemaversioner grundet relevans og løbende justeringer under dataindsamlingen, og 3) nogle elever har manglende registerdata.

For udfaldsmålene vedrørende videregående uddannelse, beskæftigelse og NEET har vi desuden vist udviklingen over tid i form af søjlediagrammer, som angiver andelen, som eksempelvis er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse.

3. Karakteristik af grupper med forskellige grader af mental sundhed

I dette kapitel vil vi kort beskrive dannelsen af grupper af unge med forskellige grader af mental sundhed. Herefter beskrives de identificerede gruppers karakteristika i forhold til mental sundhed. Dernæst følger en beskrivelse af, hvordan grupperne fordeler sig i forhold til sociodemografi, skoleliv, belastninger i familien, sundhedsadfærd og fysisk helbred.

Som nævnt er det ved brug af latent klasseanalyse muligt at inddele eleverne i grupper afhængigt af deres besvarelser på de 11 (10 for erhvervsskoleelever) udvalgte spørgsmål, der er valgt som indikatorer for mental sundhed. På den baggrund er det muligt at identificere grupper af unge med forskellige grad af mental sundhed. Antallet af grupper blev fastlagt på baggrund af analysens bud på antallet af klasser og kriteriet om, at grupperne skulle have en nogenlunde størrelse. Det vil sige, at grupperne ikke måtte blive for små til at kunne udføre statistiske analyser.

Den latent klasseanalyse identificerede fire grupper af unge, som har fået tildelt følgende navne; Høj grad af mental sundhed, Den jævne gruppe, Den emotionelle gruppe og Lav grad af mental sundhed.

Fordelingerne af grupperne med forskellige grader af mental sundhed blandt drenge og piger på gymnasier og erhvervsskoler er præsenteret i figur 3.1. Det fremgår af figuren, at gruppen 'Høj grad af mental sundhed' udgør den største gruppe både blandt piger og drenge på gymnasier og erhvervsskoler. Gruppen 'Høj grad af mental sundhed' udgør mindre andele blandt piger end blandt drenge både på gymnasier og erhvervsuddannelser. 'Den emotionelle gruppe' og gruppen 'Lav grad af mental sundhed' udgør større andele blandt piger end blandt drenge både på gymnasier og erhvervsuddannelser.

Figur 3.1: Fordeling af grupper af unge med forskellige grader af mental sundhed blandt drenge og piger på gymnasier og erhvervsuddannelser. Procent

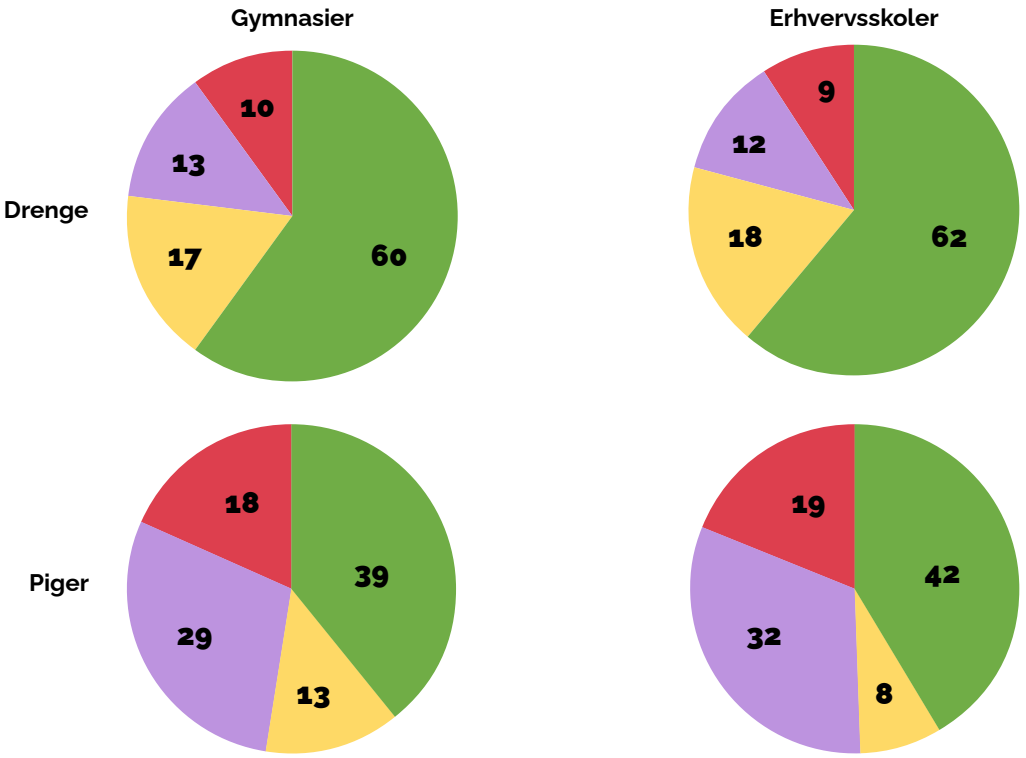

Tabel 3.1 og 3.2 viser, hvordan indikatorer for mental sundhed fordeler sig på de fire grupper for henholdsvis gymnasieelever og erhvervsskoleelever. Karakteristika for de fire grupper af unge er skitseret i Tabel 3.3. Det er især væsentligt at have for øje, hvordan besvarelserne fra de unge i de to midtergrupper fordeler sig. Den jævne gruppe er karakteriseret ved at score jævnt godt på de positive aspekter af mental sundhed og lavt på de negative aspekter af mental sundhed, bortset fra ensomhed, hvor omkring hver 10. elev ofte eller meget ofte føler sig ensom. Sammenlignet med den jævne gruppe scorer den emotionelle gruppe højere på flere af de positive aspekter af mental sundhed, men samtidig scorer de højt på flere af de negative aspekter af mental sundhed. Gruppen med lav grad af mental sundhed er karakteriseret ved at score lavt på de positive aspekter af mental sundhed og score højt på de negative aspekter af mental sundhed. Sammenlignet med de øvrige grupper er de unge i denne gruppe karakteriseret ved at have betydeligt lavere livstilfredshed, selvværd og self-efficacy og oplever betydelig mindre fortrolighed med især forældre, men også med venner. Næsten halvdelen i denne gruppe føler sig ofte eller meget ofte ensomme.

Det er værd at bemærke, at analyserne er lavet adskilt for gymnasieelever og erhvervsskoleelever og opdelt på drenge og piger, men overordnet set er mønsteret det samme i forhold til, hvordan de fire grupper kan karakteriseres. Der er i imidlertid også en række forskelle, som er værd at bemærke. Når man sammenligner gruppen af piger med høj grad af mental sundhed på erhvervsskoler med den tilsvarende gruppe blandt piger på gymnasier, ser piger på gymnasiet ud til at være en mere stabil gruppe, idet 94 procent eller flere i gruppen angiver at have højt selvværd, fortrolighed med forældre og venner, høj self-efficacy og høj autonomi. Blandt piger med høj grad af mental sundhed på erhvervsskoler er andelene mindst 10 procentpoint lavere, bortset fra fortrolighed med venner, hvor 100 procent i gruppen med høj grad af mental sundhed angiver at have fortrolighed med venner. Blandt gymnasieelever er der en tendens til, at der er lidt større spredning på pigers besvarelser i forhold til drenges. Eksempelvis angiver 95 procent af piger i gruppen med høj grad af mental sundhed på gymnasiet at have højt selvværd, mens det gælder 12 procent af piger i gruppen med lav grad af mental sundhed. For drenge er tallene henholdsvis 98 procent i gruppen med høj grad af mental sundhed og 27 procent i gruppen med lav grad af mental sundhed.

Tabel 3.1: Grupper med forskellige grader af mental sundhed og fordeling af indikatorer for mental sundhed blandt gymnasieelever

Gymnasier	Høj grad af mental sundhed	Den jævne gruppe	Den emotionelle gruppe	Lav grad af mental sundhed
Drenge				
Antal	**13.902**	**4.042**	**2.961**	**2.243**
Positive aspekter				
Høj livstilfredshed	77 %	16 %	49 %	4 %
Højt selvværd	98 %	58 %	88 %	27 %
Fortrolighed med forældre	90 %	59 %	81 %	45 %
Fortrolighed med venner	93 %	53 %	85 %	44 %
Self-efficacy	97 %	70 %	91 %	55 %
Autonomi	95 %	77 %	92 %	74 %
Negative aspekter				
Tristhed	0 %	4 %	44 %	83 %
Irritabilitet	12 %	26 %	98 %	96 %
Nervøsitet	5 %	13 %	76 %	77 %
Stress	1 %	7 %	14 %	30 %
Ensomhed	0 %	9 %	2 %	43 %
Piger				
Antal	**14.621**	**5.234**	**10.728**	**6.825**
Positive aspekter				
Høj livstilfredshed	76 %	14 %	35 %	2 %
Højt selvværd	95 %	40 %	70 %	12 %
Fortrolighed med forældre	96 %	67 %	86 %	51 %
Fortrolighed med venner	96 %	72 %	88 %	46 %
Self-efficacy	96 %	67 %	85 %	45 %
Autonomi	94 %	75 %	89 %	60 %
Negative aspekter				
Tristhed	1%	11 %	70 %	97 %
Irritabilitet	16 %	10 %	97 %	98 %
Nervøsitet	5 %	13 %	62 %	82 %
Stress	3 %	9 %	19 %	39 %
Ensomhed	0 %	9 %	4 %	49 %

Data: Ungdomsprofilen 2014

Tabel 3.2: Grupper med forskellige grader af mental sundhed og fordeling af indikatorer for mental sundhed blandt erhvervsskoleelever

Erhvervsskoler	Høj grad af mental sundhed	Den jævne gruppe	Den emotionelle gruppe	Lav grad af mental sundhed
Drenge				
Antal	**1.607**	**463**	**311**	**230**
Positive aspekter				
Høj livstilfredshed	75 %	9 %	44 %	4 %
Højt selvværd	97 %	54 %	85 %	30 %
Fortrolighed med forældre	93 %	50 %	85 %	3 %
Fortrolighed med venner	93 %	56 %	93 %	29 %
Self-efficacy	93 %	70 %	86 %	57 %
Negative aspekter				
Tristhed	1 %	<1 %	57 %	83 %
Irritabilitet	12 %	25 %	93 %	95 %
Nervøsitet	4 %	9 %	75 %	73 %
Stress	2 %	8 %	15 %	22 %
Ensomhed	<1 %	11 %	6 %	45 %
Piger				
Antal	**363**	**66**	**274**	**161**
Positive aspekter				
Høj livstilfredshed	68 %	39 %	29 %	2 %
Højt selvværd	75 %	70 %	68 %	16 %
Fortrolighed med forældre	87 %	68 %	82 %	48 %
Fortrolighed med venner	100 %	2 %	88 %	48 %
Self-efficacy	82 %	83 %	73 %	42 %
Negative aspekter				
Tristhed	0 %	15 %	71 %	96 %
Irritabilitet	10 %	20 %	92 %	95 %
Nervøsitet	6 %	2 %	52 %	79 %
Stress	3 %	0 %	8 %	30 %
Ensomhed	1 %	8 %	<1 %	58 %

Data: Ungdomsprofilen 2014

Tabel 3.3: Karakteristik af grupper med forskellige grader af mental sundhed

Grøn gruppe: **Høj grad af mental sundhed**	• Høj livstilfredshed og højt selvværd • Høj self-efficacy, det vil sige en tro på, at man kan klare de ting, man sætter sig for • Udviser ikke tegn på dårlig mental sundhed • Føler fortrolighed med både forældre og venner
Gul gruppe: **Den jævne gruppe**	• Rimelig højt selvværd og høj self-efficacy, men er mindre tilfreds med eget liv. • På trods af lav livstilfredshed ikke i udpræget grad udviser tegn på dårlig mental sundhed i øvrigt • Føler i mindre grad fortrolighed med forældre og venner • En vis grad af ensomhed
Lilla gruppe **Den emotionelle gruppe**	• Rimelig høj livstilfredshed, dog ikke blandt erhvervsskoleelever • Højt selvværd og høj self-efficacy • Langt de fleste i denne gruppe er ugentligt irriterede og oplever samtidig andre emotionelle symptomer, såsom nervøsitet og oplevelsen af at være ked af det, på ugentlig basis • Føler fortrolighed med både forældre og venner
Rød gruppe: **Lav grad af mental sundhed**	• Meget lav grad af livstilfredshed og lavt selvværd • En stor andel føler lav autonomi, altså at de har svært ved at tage deres egne beslutninger • Langt de fleste er ugentlig irriterede og kede af det, og en stor del er også nervøse på ugentlig basis • Oftere dagligt stresset • Langt færre føler fortrolighed med forældre og venner • En stor andel føler sig ensomme

Fordeling på sociodemografi, skoleliv, belastninger i familien, sundhedsadfærd og fysisk helbred

Nedenfor karakteriseres de fire grupper af unge med forskellige grader af mental sundhed i forhold til sociodemografi, skoleliv, belastninger i familien, sundhedsadfærd og fysisk helbred opdelt på køn og ungdomsuddannelse.

Sociodemografi

Aldersfordelingen er nogenlunde jævn mellem de fire grupper både på gymnasier og erhvervsskoler, med undtagelse af drenge på erhvervsskoler, hvor drenge i gruppen med høj grad af mental sundhed er lidt yngre end i de øvrige grupper (tabel 3.4). På erhvervsskoler er drenge i gruppen med høj grad af mental sundhed i gennemsnit næsten et år yngre end drenge i gruppen med lav grad af mental sundhed (18,7 år vs. 19,6 år). Der er ikke stor forskel i andelen af elever med anden etnisk baggrund end dansk, dog er andelen højest i den jævne gruppe, med undtagelse af drenge på erhvervsskoler, hvor andelen af elever med anden etnisk baggrund end dansk er højest i den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed. Andelen af elever med forældre, hvis højest gennemførte uddannelse er på grundskoleniveau, er ikke betydelig forskellig mellem de fire grupper med forskellige grader af mental sundhed. Dog ses der en forskel blandt piger på erhvervsskoler, hvor andelen af elever med forældre med kort uddannelse er forholdsvis lav (7 procent) i gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed (18 procent) og den emotionelle gruppe (19 procent). Antallet af piger på erhvervsskoler er forholdsvis lille, og derfor kan enkelte observationer give store udsving i andelene, hvilket kan forklare den store forskel i andelen af forældre med lavt uddannelsesniveau.

Tabel 3.4: Sociodemografi for de fire grupper med forskellige grader af mental sundhed blandt opdelt på køn og uddannelsestype. Procent

Sociodemografi	Høj grad af mental sundhed	Den jævne gruppe	Den emotionelle gruppe	Lav grad af mental sundhed
Gymnasier				
Piger				
Alder, år (gennemsnit)	17,8 år	17,9 år	17,8 år	17,9 år
Anden etnicitet end dansk	8 %	11 %	7 %	8 %
Forældre med lavt uddannelsesniveau*	4 %	6 %	4 %	6 %
Drenge				
Alder, år (gennemsnit)	17,9 år	18,1 år	17,9 år	18,2 år
Anden etnicitet end dansk	7 %	10 %	8 %	9 %
Forældre med lavt uddannelsesniveau*	3 %	4 %	3 %	4 %
Erhvervsskoler				
Piger				
Alder, år (gennemsnit)	19,9 år	19,6 år	19,6 år	19,8 år
Anden etnicitet end dansk	8 %	12 %	6 %	7 %
Forældre med lavt uddannelsesniveau*	18 %	-	19 %	7 %
Drenge				
Alder, år (gennemsnit)	18,7 år	19,5 år	19,3 år	19,6 år
Anden etnicitet end dansk	8 %	7 %	10 %	10 %
Forældre med lavt uddannelsesniveau*	13 %	14 %	11 %	14 %

* Grundskole som højest gennemførte uddannelsesniveau
Data: Ungdomsprofilen 2014 og CPR-registeret

Skoleliv

Skoleliv er målt ved skoletilfredshed, om eleverne føler støtte fra lærere, og hvordan eleverne oplever, at de klarer sig i skolen. Overordnet set har unge i gruppen med høj grad af mental sundhed et godt skoleliv, mens eleverne i den jævne gruppe og i den emotionelle gruppe vurderer det lidt dårligere; lidt færre er tilfredse med skolen, færre føler støtte fra lærerne og en lidt større andel angiver at de klarer sig dårligt i skolen, sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed (tabel 3.5). Blandt gymnasieelever adskiller gruppen af unge med lav grad af mental sundhed sig væsentlig fra de øvrige grupper ved at have et ringere skoleliv end unge i de øvrige grupper. Eksempelvis angiver kun omkring en tredjedel i gruppen, at de oplever støtte fra deres lærere og knap 30 procent angiver, at de klarer sig dårligt, sammenlignet med to procent i gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt erhvervsskoleelever er gruppen med lav grad af mental sundhed også gruppen med ringest skoleliv, om end forskellen til den jævne gruppe og den emotionelle gruppe er mindre.

Tabel 3.5: Skoleliv for de fire grupper med forskellige grader af mental sundhed opdelt på køn og uddannelsestype. Procent

Skoleliv	Høj grad af mental sundhed	Den jævne gruppe	Den emotionelle gruppe	Lav grad af mental sundhed
Gymnasier				
Piger				
Skoletilfredshed	94 %	82 %	79 %	55 %
Føler støtte fra lærere	64 %	45 %	47 %	28 %
Klarer sig dårligt i skolen	2 %	9 %	8 %	29 %
Drenge				
Skoletilfredshed	93 %	79 %	83 %	58 %
Føler støtte fra lærere	68 %	47 %	54 %	37 %
Klarer sig dårligt i skolen	2 %	11 %	8 %	27 %
Erhvervsskoler				
Piger				
Skoletilfredshed	94 %	85 %	85 %	71 %
Føler støtte fra lærere	75 %	52 %	68 %	45 %
Klarer sig dårligt i skolen	2 %	-	4 %	13 %
Drenge				
Skoletilfredshed	94 %	83 %	85 %	68 %
Føler støtte fra lærere	77 %	55 %	66 %	47 %
Klarer sig dårligt i skolen	1 %	8 %	4 %	18 %

Data: Ungdomsprofilen 2014

Belastninger i familien

Belastninger i familien er målt ved; forældre med økonomiske problemer inden for det seneste år, forældre er flyttet fra hinanden inden for det seneste år, sygdom eller død i nærmeste familie og alkoholmisbrug i familien. Spørgsmålet om sygdom og død i nærmeste familie indgik ikke i spørgeskemaet til erhvervsskoleeleverne og derfor er denne parameter ikke opgjort for erhvervsskoleeleverne i nedenstående tabel. Af tabel 3.6 fremgår det, at andelen, som oplever belastninger i form af økonomiske problemer og alkoholmisbrug i familien har en tydelig gradient, hvor andelen er lavest i gruppen med høj

grad af mental sundhed og højest i gruppen med lav grad af mental sundhed. Blandt gymnasieeleverne er andelen, som oplever økonomiske problemer i familien omkring tre gange så høj i gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Blandt erhvervsskoleelever er der i alle grupper en højere andel af unge, som har oplevet belastninger i familien, sammenlignet med de tilsvarende grupper blandt gymnasieelever. Blandt piger på erhvervsskoler er andelen, som oplever alkoholmisbrug i familien, 25 procent i gruppen med høj grad af mental sundhed og 32 procent i gruppen med lav grad af mental sundhed. Blandt piger på gymnasier er andelene henholdsvis 10 procent og 22 procent.

Tabel 3.6: Belastninger i familien for de fire grupper med forskellige grader af mental sundhed opdelt på køn og uddannelsestype. Procent

Belastninger i familien	Høj grad af mental sundhed	Den jævne gruppe	Den emotionelle gruppe	Lav grad af mental sundhed
Gymnasier				
Piger				
Forældre med økonomiske problemer	11 %	18 %	20 %	30 %
Forældre er flyttet fra hinanden	4 %	6 %	6 %	7 %
Sygdom eller død i nærmeste familie	0 %	1 %	1 %	1 %
Alkoholmisbrug i familien	10 %	16 %	16 %	22 %
Drenge				
Forældre med økonomiske problemer	8 %	16 %	16 %	25 %
Forældre er flyttet fra hinanden	4 %	6 %	6 %	8 %
Sygdom eller død i nærmeste familie	0 %	1 %	1 %	1 %
Alkoholmisbrug i familien	8 %	12 %	13 %	19 %
Erhvervsskoler				
Piger				
Forældre med økonomiske problemer	16 %	29 %	27 %	27 %
Forældre er flyttet fra hinanden	5 %	-	8 %	7 %
Alkoholmisbrug i familien	25 %	34 %	37 %	32 %
Drenge				
Forældre med økonomiske problemer	13 %	20 %	24 %	37 %
Forældre er flyttet fra hinanden	6 %	9 %	9 %	11 %
Alkoholmisbrug i familien	13 %	18 %	21 %	28 %

Data: Ungdomsprofilen 2014

Sundhedsadfærd

I forhold til sundhedsadfærd ses det, at gruppen af unge med høj grad af mental sundhed har en sundere sundhedsadfærd end unge i de øvrige grupper i forhold til alle parametre (tabel 3.7). Der er dog en undtagelse i forhold til alkoholforbrug. For gymnasieelever er andelen af elever med et højt alkoholforbrug på tværs af de fire grupper med forskellige grader af mental sundhed stort set den samme både blandt piger og blandt drenge. Blandt piger på erhvervsskoler er der en lavere andel med højt alkoholforbrug i gruppen med høj grad af mental sundhed og den jævne gruppe sammenlignet med den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed. Blandt drenge på erhvervsskoler er der en højere andel med højt alkoholforbrug i gruppen med høj grad af mental sundhed og i den emotionelle gruppe sammenlignet med de to øvrige grupper.

Tabel 3.7: Sundhedsadfærd for de fire grupper med forskellige grader af mental sundhed opdelt på køn og uddannelsestype. Procent

Sundhedsadfærd	Høj grad af mental sundhed	Den jævne gruppe	Den emotionelle gruppe	Lav grad af mental sundhed
Gymnasier				
Piger				
Daglig rygning	8 %	9 %	12 %	16 %
Højt alkoholforbrug*	31 %	33 %	35 %	35 %
Fysisk aktive**	72 %	64 %	65 %	57 %
Søvnproblemer	7 %	13 %	29 %	52 %
Drenge				
Daglig rygning	11 %	14 %	17 %	20 %
Højt alkoholforbrug*	48 %	44 %	51 %	46 %
Fysisk aktive**	81 %	70 %	77 %	64 %
Søvnproblemer	9 %	18 %	32 %	49 %
Erhvervsskoler				
Piger				
Daglig rygning	36 %	27 %	46 %	39 %
Højt alkoholforbrug*	23 %	15 %	30 %	28 %
Fysisk aktive**	61 %	53 %	54 %	53 %
Søvnproblemer	11 %	13 %	32 %	58 %
Drenge				
Daglig rygning	31 %	39 %	43 %	43 %
Højt alkoholforbrug*	38 %	32 %	39 %	29 %
Fysisk aktive**	71 %	62 %	68 %	58 %
Søvnproblemer	12 %	20 %	40 %	52 %

* >10 genstande i løbet af en typisk uge
** Fysisk aktiv mere end 2 timer om ugen uden for skoletiden
Data: Ungdomsprofilen 2014

Fysisk helbred

Fysisk helbred er målt ved selvvurderet helbred, forekomsten af overvægt (BMI≥25 kg/m2) og daglig tilstedeværelse af fysiske symptomer såsom hovedpine, mavepine og smerter i nakke, ryg, arme eller ben samt søvnproblemer. Helt overordnet set viser tabel 3.8, at gruppen af unge med høj grad af mental sundhed har et bedre fysisk helbred sammenlignet med unge i de øvrige grupper. Samtidig viser tabellen, at erhvervsskoleeleverne generelt har et dårligere fysisk helbred sammenlignet med gymnasieeleverne. Blandt gymnasieelever er andelen med godt selvvurderet helbred 69 procent blandt piger og 73 procent blandt drenge i gruppen med høj grad af mental sundhed sammenlignet med 24 procent blandt piger og 31 procent blandt drenge i gruppen med lav grad af mental sundhed. Blandt erhvervsskoleelever er andelen med godt selvvurderet helbred 52 procent blandt piger og 66 procent blandt drenge i gruppen med høj grad af mental sundhed sammenlignet med 24 procent blandt piger og 31 procent blandt drenge i gruppen med lav grad af mental sundhed.

Blandt gymnasieelever er andelen med overvægt lavest blandt elever med høj grad af mental sundhed og højest i gruppen med lav grad af mental sundhed. Det samme gælder blandt drenge på erhvervsskoler. Blandt piger på erhvervsskoler er andelen med overvægt lavest i gruppen med høj grad af mental sundhed og den emotionelle gruppe, og andelen er højest i gruppen med lav grad af mental sundhed.

Andelen af elever, der oplever fysiske symptomer næsten dagligt, er lavest i gruppen med høj grad af mental sundhed og højest blandt gruppen med lav grad af mental sundhed for både piger og drenge på gymnasier og erhvervsskoler. På mange parametre er der ikke stor forskel mellem den jævne gruppe og den emotionelle gruppe, men andelen af elever, der oplever fysiske symptomer, er konsekvent højere blandt elever i den emotionelle gruppe sammenlignet med elever i den jævne gruppe.

Tabel 3.8: Fysisk helbred for de fire grupper med forskellige grader af mental sundhed opdelt på køn og uddannelsestype. Procent

Fysisk helbred	Høj grad af mental sundhed	Den jævne gruppe	Den emotionelle gruppe	Lav grad af mental sundhed
Gymnasier				
Piger				
Godt selvvurderet helbred	69 %	47 %	48 %	24 %
Overvægt	7 %	11 %	9 %	14 %
Fysiske symptomer*	10 %	15 %	23 %	35 %
Drenge				
Godt selvvurderet helbred	73 %	49 %	56 %	31 %
Overvægt	10 %	15 %	12 %	16 %
Fysiske symptomer*	4%	7 %	14 %	20 %
Erhvervsskoler				
Piger				
Godt selvvurderet helbred	52 %	26 %	33 %	11 %
Overvægt	26 %	33 %	26 %	37 %
Fysiske symptomer*	17 %	21 %	34 %	39 %
Drenge				
Godt selvvurderet helbred	66 %	42 %	45 %	24 %
Overvægt	25 %	31 %	29 %	29 %
Fysiske symptomer*	8 %	10 %	25 %	29 %

* Været generet af hovedpine, mavepine eller smerter i nakke, ryg, arme eller ben næsten dagligt
Data: Ungdomsprofilen 2014

Opsamling

Resultaterne fra disse analyser viser, at der er en tydelig gradient i forskellige helbreds- og trivselsindikatorer på tværs af grupperne med forskellige grader af mental sundhed. Således klarer gruppen af unge med høj grad af mental sundhed sig bedst på stort set alle parametre, mens gruppen af unge med lav grad af mental sundhed er mere belastede og udsatte på stort set alle parametre. Elever i de to midtergrupper (den jævne gruppe og den emotionelle gruppe) ser ud til langt hen ad vejen at placere sig mellem elever i gruppen med høj grad af mental sundhed og elever i gruppen med lav grad af mental sundhed, dog ser fysiske symptomer og søvnproblemer ud til at være mere til stede blandt elever i den emotionelle gruppe, end blandt elever i den jævne gruppe.

4. Uddannelses- og arbejdsstatus seks år efter Ungdomsprofilen 2014

Dette kapitel giver et overblik over uddannelses-og beskæftigelsesstatus seks år efter, at eleverne deltog i Ungdomsprofilen 2014. De nedenstående figurer viser andelene af elever, der er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse, er i arbejde, i NEET-gruppen (unge der hverken er i gang med en uddannelse eller er i arbejde) og i gang med en ungdomsuddannelse. Den resterende gruppe Rest, består af unge, der ikke er registreret i nogle af de anvendte registre. Det vil sige unge, der ikke er indskrevet på en uddannelse, ikke modtager offentlig forsørgelse eller er registreret som lønmodtager. Det kan være unge, der bliver forsørget af deres forældre, unge, der er ude at rejse eller på højskole. Desuden er unge på barselsdagpenge også en del af Rest-gruppen.

Gymnasier

Det fremgår af figur 4.1, at de fleste gymnasieelever er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014. En lavere andel er i arbejde, og kun få befinder sig i NEET-gruppen. Omkring 5-7 procent er stadig i gang med en ungdomsuddannelse. Gruppen Rest er relativt stor, hvilket blandt andet kan skyldes at de unge holder sabbatår, hvor de rejser eller opholder sig på højskole, eller de kan være forsørget af deres forældre. Andelen af personer på barsel er lille (1,1 procent blandt piger og 0,1 procent blandt drenge (resultater ikke vist)). Andelen af gymnasieelever, der er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse, er lavere blandt gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med de andre grupper, både blandt piger og drenge. Selvom NEET-gruppen generelt er relativt lille, ses en noget større NEET-gruppe blandt elever med lav grad af mental sundhed sammenlignet med de resterende grupper, både blandt piger og drenge.

Figur 4.1: Andelen blandt gymnasieelever, der er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse, er i arbejde, NEET (hverken under uddannelse eller i arbejde) eller i gang med en ungdomsuddannelse seks år senere, opdelt på mental sundhed og køn. Procent

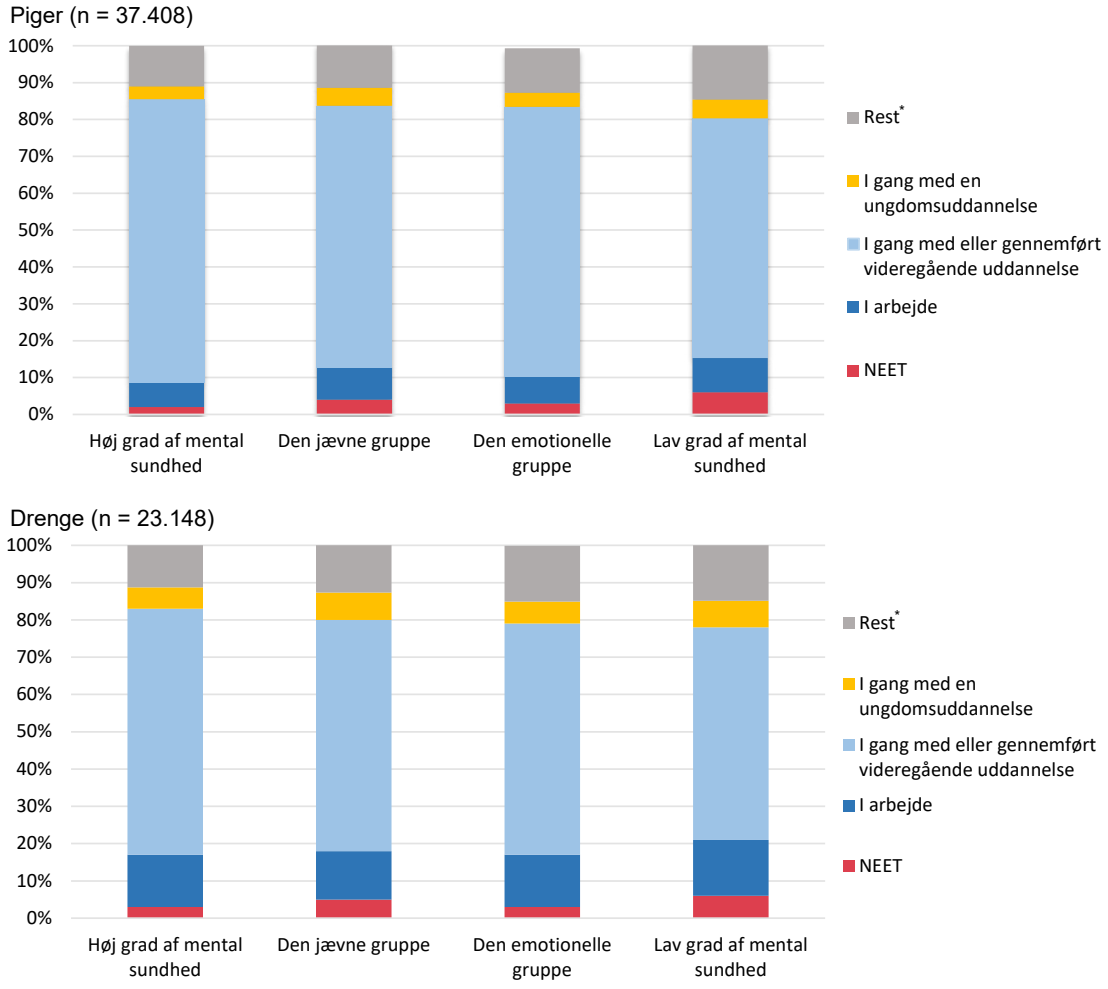

*Unge, der ikke er indskrevet på en uddannelse, ikke modtager offentlig forsørgelse eller er registreret som lønmodtager. Unge på barselsdagpenge indgår også i denne gruppe.
Data: Ungdomsprofilen 2014, DREAM, Elevregisteret og Uddannelsesregisteret

Erhvervsskoler

En højere andel blandt drenge er i arbejde seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014 sammenlignet med piger, og samme mønster gør sig gældende, når man kigger på grupperne med forskellige grader af mental sundhed (figur 4.2). Flere elever med høj grad af mental sundhed er i arbejde, færre er i arbejde blandt den jævne gruppe og den emotionelle gruppe, og færrest er i arbejde blandt drenge og piger med lav grad af mental sundhed. Generelt ser det ud til, at NEET-gruppen er større blandt piger sammenlignet med drenge, men for begge køn er NEET-gruppen størst blandt elever med lav grad af mental sundhed. Andelen af elever i Rest-gruppen er noget højere blandt piger end blandt drenge, hvilket sandsynligvis skyldes, at 7,1 procent blandt piger er på barselsdagpenge sammenlignet med 0,4 procent blandt drenge. Denne kønsforskel ses ikke blandt gymnasieelever, hvilket kan hænge sammen med, at piger på erhvervsskoler generelt er ældre end piger på gymnasier – og dermed har en større sandsynlighed for på det tidspunkt at være i gang med at stifte familie.

Figur 4.2: Andelen blandt erhvervsskoleelever, der er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse, er i arbejde, NEET (hverken under uddannelse eller i arbejde) eller i gang med en ungdomsuddannelse seks år senere, opdelt på mental sundhed og køn. Procent

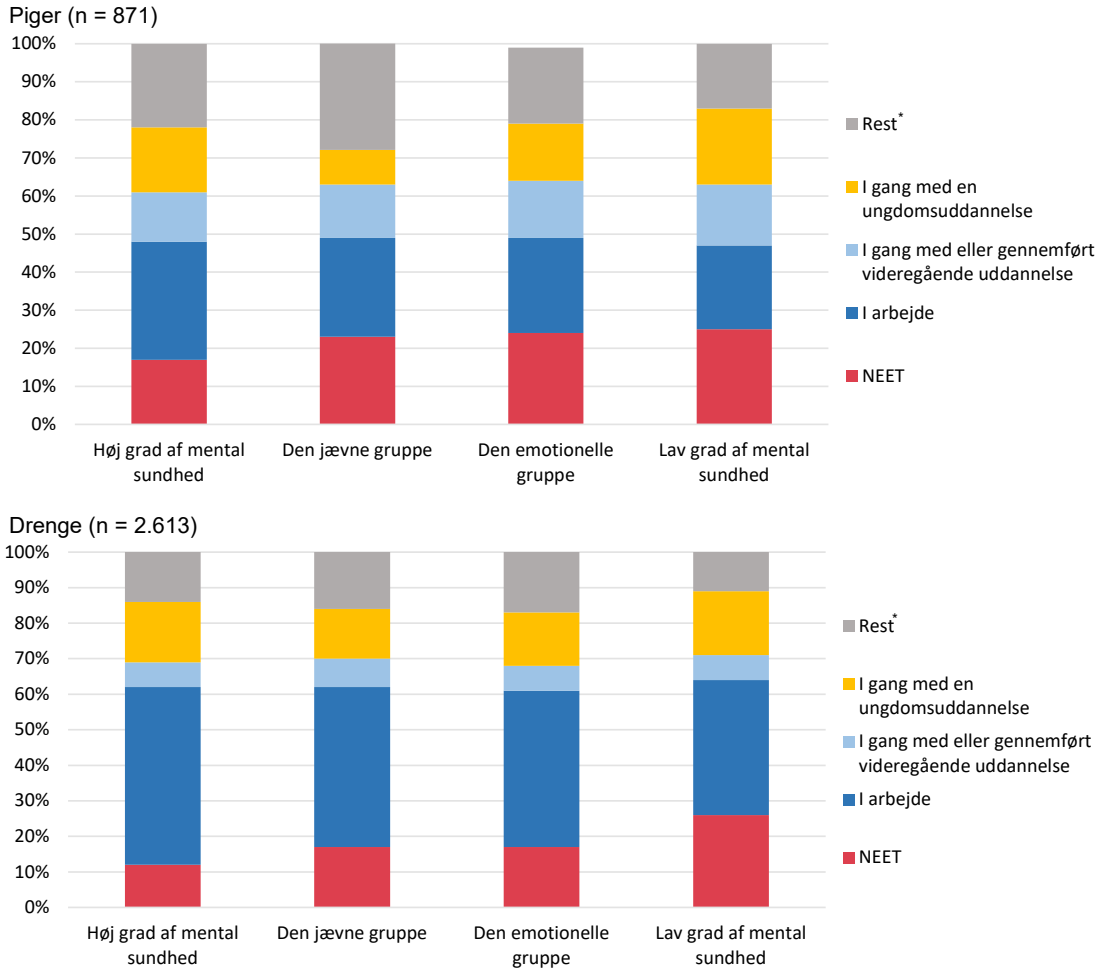

*Unge, der ikke er indskrevet på en uddannelse, ikke modtager offentlig forsørgelse eller er registreret som lønmodtager. Unge på barselsdagpenge indgår også i denne gruppe.
Data: Ungdomsprofilen 2014, DREAM, Elevregisteret og Uddannelsesregisteret

Opsamling

Generelt ser det ud til, at gruppen med høj grad af mental sundhed har en større andel af unge, der i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse, blandt gymnasieelever samt en større andel af unge, der er i arbejde, blandt erhvervsskoleelever seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014. For gruppen med lav grad af mental sundhed er der færre, der i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse blandt gymnasieelever og færre, der i arbejde, blandt erhvervsskoleelever sammenlignet med de andre grupper. Desuden har denne gruppe de største andele af unge, der befinder sig i NEET-gruppen. Dette er gældende for både gymnasieelever og erhvervsskoleelever. Den jævne gruppe og den emotionelle gruppe placerer sig imellem grupperne med henholdsvis høj og lav grad af mental sundhed, men det ser ikke umiddelbart ud til, at der er forskel mellem de to grupper. Blandt gymnasieelever ser det dog ud til, at andelen af unge i NEET-gruppen er en anelse større for den jævne gruppe sammenlignet med den emotionelle gruppe.

5. Mental sundhed og gennemførelse af ungdomsuddannelse

Dette kapitel har til formål at belyse sammenhængen mellem mental sundhed blandt unge og gennemførelse af en ungdomsuddannelse. Som beskrevet indledningsvist har flere studier vist, at mental sundhed har betydning for indlæring og trivsel, som videre har betydning for hvorvidt man gennemfører en uddannelse (8, 10, 22).

Det første afsnit undersøger sammenhængen mellem mental sundhed, og hvorvidt gymnasieelever falder fra den gymnasiale uddannelse, som de var i gang med på besvarelsestidspunktet. Da erhvervsskoleuddannelserne varierer i længde, og da det samtidigt er muligt at afslutte nogle uddannelser på forskellige trin, er det ikke muligt at lave samme analyse for erhvervsskoleelever. I kapitlets andet afsnit undersøges sammenhængen mellem mental sundhed, og hvorvidt de unge gennemfører en ungdomsuddannelse uanset typen af ungdomsuddannelse både for gymnasieelever og for erhvervsskoleelever, hvilket dermed tager højde for, at de unge kan blive forsinkede eller have skiftet uddannelse undervejs.

Frafald fra igangværende gymnasial uddannelse

Gymnasier

Sammenhængen mellem mental sundhed og frafald fra igangværende gymnasial uddannelse er præsenteret i tabel 5.1. Andelen af elever, der falder fra deres igangværende uddannelse, er lavest i gruppen med høj grad af mental sundhed (3,9 procent blandt piger og 7,0 procent blandt drenge). Der er ikke stor forskel i andelen, der falder fra deres uddannelse, i de to grupper; den jævne gruppe og den emotionelle gruppe, dog ligger andelen højere end for gruppen med høj grad af mental sundhed. Den højeste andel af elever, der falder fra deres uddannelse, findes blandt gruppen med lav grad af mental sundhed, hvor andelen blandt piger er 11,4 procent, og andelen blandt drenge er 16,4 procent.

Når der tages højde for andre faktorer som alder, forældres uddannelsesniveau og etnicitet, ses det, at den jævne gruppe og den emotionelle gruppe har højere sandsynlighed for at falde fra deres

Tabel 5.1: Sammenhæng mellem mental sundhed og frafald fra igangværende gymnasiale uddannelse blandt gymnasieelever, opdelt på køn. Antal, andel (%) og OR (95% konfidensinterval). • = OR, ⊢⊣ = 95% KI

Gymnasier	Antal	Andel, der dropper ud	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	14.549	3,9 %	1
Den jævne gruppe	5.203	6,3 %	1,62 (1,40-1,87)*
Den emotionelle gruppe	10.670	6,2 %	1,66 (1,48-1,87)*
Lav grad af mental sundhed	6.749	11 %	3,27 (2,91-3,67)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	13.821	7,0 %	1
Den jævne gruppe	4.001	10 %	1,55 (1,36-1,75)*
Den emotionelle gruppe	2.937	11 %	1,56 (1,36-1,79)*
Lav grad af mental sundhed	2.208	16 %	2,81 (2,46-3,22)*

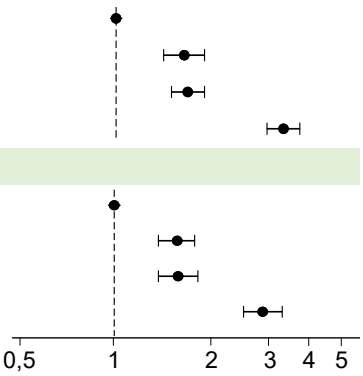

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014 og Elevregisteret

igangværende gymnasiale uddannelse (OR hhv. 1,62 og 1,66 blandt piger og 1,55 og 1,56 blandt drenge) sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Sandsynligheden for at falde fra er størst blandt elever med lav grad af mental sundhed (OR=3,27 blandt piger og 2,81 blandt drenge).

Manglende gennemførelse af ungdomsuddannelse

Nedenstående tabeller (5.2 og 5.3) viser sammenhængen mellem mental sundhed og manglende gennemførelse af en ungdomsuddannelse. Der er eksempelvis elever, som ikke gennemfører den gymnasiale uddannelse, som de var i gang med, men som i stedet tager en erhvervsskoleuddannelse, og omvendt er der erhvervsskoleelever, som ikke gennemfører deres erhvervsskoleuddannelse, men som i stedet gennemfører en gymnasial uddannelse (inden den 30. september 2020). Nedenstående analyser tager således højde for, at de unge kan have skiftet mellem forskellige ungdomsuddannelser eller være blevet forsinkede.

Gymnasier

Sammenhængen mellem mental sundhed og manglende gennemførelse af en ungdomsuddannelse er præsenteret i tabel 5.2. Andelen af gymnasieelever, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, er lavest i gruppen med høj grad af mental sundhed (1,9 procent blandt piger og 3,9 procent blandt drenge). I den jævne gruppe og den emotionelle gruppe er andelen, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, stort set den samme (3,5 procent og 3,2 procent blandt piger og 5,4 procent og 6,1 procent blandt drenge), dog ligger andelen højere end for gruppen med høj grad af mental sundhed. Den højeste andel af elever, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, findes i gruppen med lav grad af mental sundhed, hvor andelen blandt piger er 6,3 procent og andelen blandt drenge er 10 procent.

Når der tages højde for alder, forældres uddannelsesniveau og etnicitet, ses det, at den jævne gruppe og den emotionelle gruppe blandt piger har højere sandsynlighed for ikke at gennemføre en ungdomsuddannelse (OR=1,80 og OR=1,83) sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt drenge i de to grupper er sandsynligheden for ikke at gennemføre en ungdomsuddannelse ligeledes højere (OR=1,37 og OR=1,57) sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Sandsynligheden for ikke at gennemføre en ungdomsuddannelse er højest blandt elever med lav grad af mental sundhed (OR=3,62 blandt piger og OR=2,76 blandt drenge).

Tabel 5.2: Sammenhæng mellem mental sundhed og manglende gennemførelse af en ungdomsuddannelse seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014 blandt gymnasieelever, opdelt på køn. Antal, forekomst (%) og OR (95% konfidensinterval). • = OR, ├─┤ = 95% KI

Gymnasier

	Antal	Andel, der ikke gennemfører en ungdoms-uddannelse	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	14.606	1,9 %	1
Den jævne gruppe	5.224	3,5 %	1,80 (1,48-2,20)*
Den emotionelle gruppe	10.720	3,2 %	1,83 (1,55-2,16)*
Lav grad af mental sundhed	6.808	6,3 %	3,62 (3,08-4,23)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	13.902	3,9 %	1
Den jævne gruppe	4.036	5,4 %	1.37 (1,16-1,62)*
Den emotionelle gruppe	2.959	6,1 %	1,57 (1,30-1,82)*
Lav grad af mental sundhed	2.239	10 %	2,76 (2,33-3,26)*

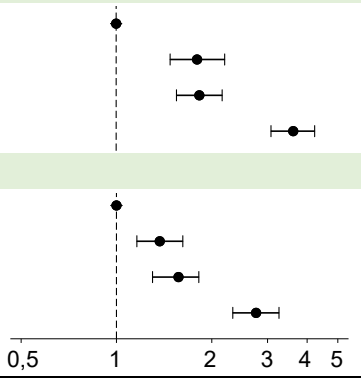

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014 og Elevregisteret

Erhvervsskoler

Sammenhængen mellem mental sundhed og manglende gennemførelse af en ungdomsuddannelse blandt erhvervsskoleelever er præsenteret i tabel 5.3. Andelen af erhvervsskoleelever, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, er lavest i gruppen med høj grad af mental sundhed (30 procent blandt piger og 29 procent blandt drenge). I de to grupper; den jævne gruppe og den emotionelle gruppe, er andelen, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, 32 procent og 35 procent blandt piger. Blandt drenge er andelen, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, stort set den samme i den jævne gruppe og den emotionelle gruppe (36 procent og 37 procent), men dog lavere end andelen blandt elever med høj grad af mental sundhed. Den højeste andel af elever, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, findes i gruppen med lav grad af mental sundhed, hvor andelen blandt piger er 49 procent, og andelen blandt drenge er 43 procent.

Når der tages højde for alder, forældres uddannelsesniveau og etnicitet, ses det, at den jævne gruppe og den emotionelle gruppe ikke har en signifikant højere sandsynlighed for ikke at gennemføre en ungdomsuddannelse sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Sandsynligheden for ikke at gennemføre en ungdomsuddannelse er højest blandt elever med lav grad af mental sundhed (OR=2,32 blandt piger og OR=1,68 blandt drenge).

Tabel 5.3: Sammenhængen mellem mental sundhed og manglende gennemførelse af en ungdomsuddannelse seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014 blandt erhvervsskoleelever, opdelt på køn. Antal, forekomst (%) og OR (95% konfidensinterval) . • = OR, ⊢⊣ = 95% KI

Erhvervsskoler	Antal	Andel, der ikke gennemfører en ungdoms-uddannelse	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	365	30 %	1
Den jævne gruppe	66	32 %	0,90 (0,48-1,65)
Den emotionelle gruppe	283	35 %	1,25 (0,89-1,75)
Lav grad af mental sundhed	157	49 %	2,32 (1,55-3,46)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	1.613	29 %	1
Den jævne gruppe	464	36 %	1,36 (1,08-1,70)*
Den emotionelle gruppe	309	37 %	1,38 (1,06-1,79)*
Lav grad af mental sundhed	232	43 %	1,68 (1,25-2,24)*

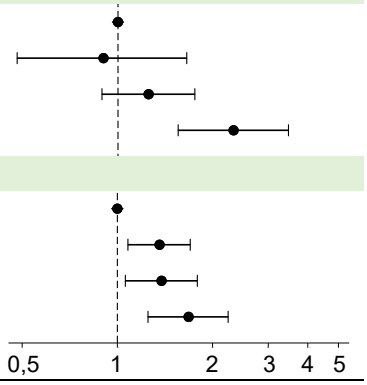

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014 og Elevregisteret

Opsamling

Unge i gruppen med lav grad af mental sundhed har en markant højere sandsynlighed for ikke at gennemføre en ungdomsuddannelse end unge i gruppen med høj grad af mental sundhed. Dette gælder både blandt piger og blandt drenge på gymnasier og erhvervsskoler. Unge i den jævne gruppe og den emotionelle gruppe har ligeledes en højere sandsynlighed for ikke at gennemføre deres ungdomsuddannelse sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed, og risikoestimatet er nogenlunde det samme for de to grupper. Dette gælder for drenge på gymnasier og erhvervsskoler samt for piger på gymnasier, men ikke for piger på erhvervsskoler. Blandt piger på erhvervsskoler er der ikke forskel i sandsynligheden for ikke at gennemføre sin ungdomsuddannelse mellem unge i gruppen med høj grad af mental sundhed, unge i den jævne gruppe og unge i den emotionelle gruppe.

6. Mental sundhed og videregående uddannelse

Dette kapitel har til formål at belyse sammenhængene mellem mental sundhed blandt unge og igangværende og/eller gennemført videregående uddannelse. Gymnasiet er som udgangspunkt studieforberedende, og derfor er det relevant at se på, hvorvidt de unge kommer videre i uddannelsessystemet.

Kapitel 6 omfatter kun analyser baseret på gymnasieelever. Dette skyldes, at erhvervsskoleelever efter endt uddannelse kan søge faglært arbejde, og det er derfor forventeligt, at erhvervsskoleelever i mindre grad end gymnasieelever tager en videregående uddannelse. En undersøgelse fra 2012 viser, at 10,5 procent af unge med en erhvervsfaglig uddannelse har påbegyndt en videregående uddannelse fem år efter endt uddannelse (23).

Dette kapitel består af to dele. I første afsnit ser vi på sandsynligheden for at være i gang med eller have gennemført en videregående uddannelse. De gymnasieelever, som på besvarelsestidspunktet for Ungdomsprofilen 2014 gik på første årgang, har haft kortere tid til at komme i gang med og gennemføre en videregående uddannelse end de elever, som på besvarelsestidspunktet gik på tredje årgang. Da vi forventer, at der er en del spredning med hensyn til, hvor langt gymnasieeleverne er nået i uddannelsessystemet, er det derfor relevant at se på de elever, som er i gang med en videregående uddannelse. Der vil imidlertid være elever, som går i gang med én eller flere videregående uddannelser uden at gennemføre, og derfor er det også relevant at se på sandsynligheden for, at eleverne gennemfører en videregående uddannelse. I andet afsnit ser vi på sandsynligheden for at have gennemført en videregående uddannelse.

Igangværende eller gennemført videregående uddannelse

Gymnasier

Sammenhæng mellem mental sundhed og sandsynligheden for at være i gang med eller have færdiggjort en videregående uddannelse er præsenteret i tabel 6.1. Andelen af elever, der er i gang med eller har færdiggjort en videregående uddannelse, er højest i gruppen med høj grad af mental sundhed (77 procent blandt piger og 66 procent blandt drenge). Der er ikke stor forskel i andelen, der er i gang med eller har færdiggjort en videregående uddannelse i de to grupper; den jævne gruppe og den emotionelle gruppe, dog ligger andelen lidt lavere end for gruppen med høj grad af mental sundhed. Den laveste andel af elever, der er i gang med eller har færdiggjort en videregående uddannelse, findes blandt gruppen med lav grad af mental sundhed, hvor andelen blandt piger er 65 procent, og andelen blandt drenge er 57 procent.

Når der tages højde for andre faktorer som alder, etnicitet og forældres uddannelsesniveau, ses det, at piger og drenge i den jævne gruppe og den emotionelle gruppe har en lavere sandsynlighed for at være i gang med eller have gennemført en videregående uddannelse sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Sandsynligheden for at være i gang med eller have færdiggjort en videregående uddannelse er lavest blandt elever med lav grad af mental sundhed (OR=0,55 blandt piger og 0,69 blandt drenge.

Tabel 6.1: Sammenhæng mellem mental sundhed og sandsynligheden for at være i gang med eller have færdiggjort en videregående uddannelse blandt gymnasieelever seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014, opdelt på køn. Antal, andel (%) og OR (95% konfidensinterval). • = OR, ├─┤= 95% KI

Gymnasier	Antal	Andel, der er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	14.622	77 %	1
Den jævne gruppe	5.232	71 %	0,73 (0,68-0,78)*
Den emotionelle gruppe	10.727	73 %	0,82 (0,77-0,87)*
Lav grad af mental sundhed	6.821	65 %	0,55 (0,52-0,59)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	13.913	66 %	1
Den jævne gruppe	4.042	62 %	0,88 (0,81-0,95)*
Den emotionelle gruppe	2.959	62 %	0,87 (0,80-0,95)*
Lav grad af mental sundhed	2.247	57 %	0,69 (0,62-0,75)*

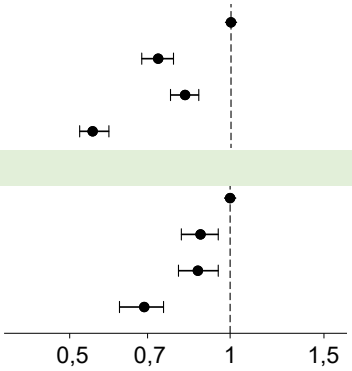

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014 og Uddannelsesregisteret

Gennemført videregående uddannelse

Gymnasier

Sammenhæng mellem mental sundhed og sandsynligheden for at have gennemført en videregående uddannelse er præsenteret i tabel 6.2. Det fremgår af tabellen, at omkring en tiendedel af gymnasieeleverne har gennemført en videregående uddannelse.

Når der tages højde for alder, etnicitet og forældres uddannelse fremgår det af tabel 6.2, at piger i den jævne gruppe, den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed har en lavere sandsynlighed for at have gennemført en videregående uddannelse sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt drenge ses det, at drenge i den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed har en lavere sandsynlighed for at have gennemført en videregående uddannelse, sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Tabel 6.2: Sammenhæng mellem mental sundhed og sandsynligheden for at have gennemført en videregående uddannelse blandt gymnasieelever seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014, opdelt på køn. Antal, andel (%) og OR (95% konfidensinterval). • = OR, ├─┤ = 95% KI

Gymnasier	Antal	Andel, der har gennemført en videregående uddannelse	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	14.622	12 %	1
Den jævne gruppe	5.232	10 %	0,79 (0,71-0,88)*
Den emotionelle gruppe	10.727	9,7 %	0,84 (0,77-0,91)*
Lav grad af mental sundhed	6.821	7,9 %	0,63 (0,56-0,70)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	13.913	9,9 %	1
Den jævne gruppe	4.042	10 %	0,90 (0,79-1,01)
Den emotionelle gruppe	2.959	6,5 %	0,63 (0,53-0,74)*
Lav grad af mental sundhed	2.247	8,2 %	0,70 (0,60-0,83)*

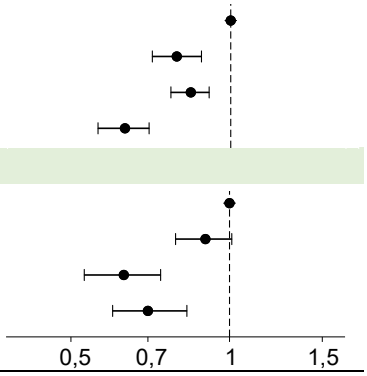

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen 'Høj grad af mental sundhed'
Data: Ungdomsprofilen 2014 og Uddannelsesregisteret

Udvikling over tid i andel, som er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse

Gymnasier

Figur 6.1 viser udviklingen i andelene af unge, som er i gang med eller har færdiggjort en videregående uddannelse de følgende seks år efter besvarelse af Ungdomsprofilen 2014. Figurerne er opdelt på køn og mental sundhed. Af figuren fremgår det, at for alle fire grupper blandt piger og blandt drenge er der gennem hele perioden en udvikling, hvor en stigende andel er i gang med eller har færdiggjort en videregående uddannelse. Både blandt piger og blandt drenge gælder det, at fra 2018 og frem er det gruppen med høj grad af mental sundhed, der har den højeste andel, som er i gang med eller har gennemført en videregående uddannelse. Frem til 2017 er forskellene mellem de fire grupper beskedne, men herefter ser der ud til at komme mere spredning på grupperne, således at særligt forskellen mellem gruppen med høj grad af mental sundhed og gruppen med lav grad af mental sundhed bliver større. Det ser ud til, at den emotionelle gruppe (markeret med lilla) i den sidste del af perioden indhenter den jævne gruppe (markeret med gult) og dermed ender med nogenlunde samme andel, som er i gang med eller har færdiggjort en videregående uddannelse.

Figur 6.1: Udvikling over tid i igangværende eller gennemført videregående uddannelse blandt gymnasieelever, opdelt på køn og mental sundhed. Procent

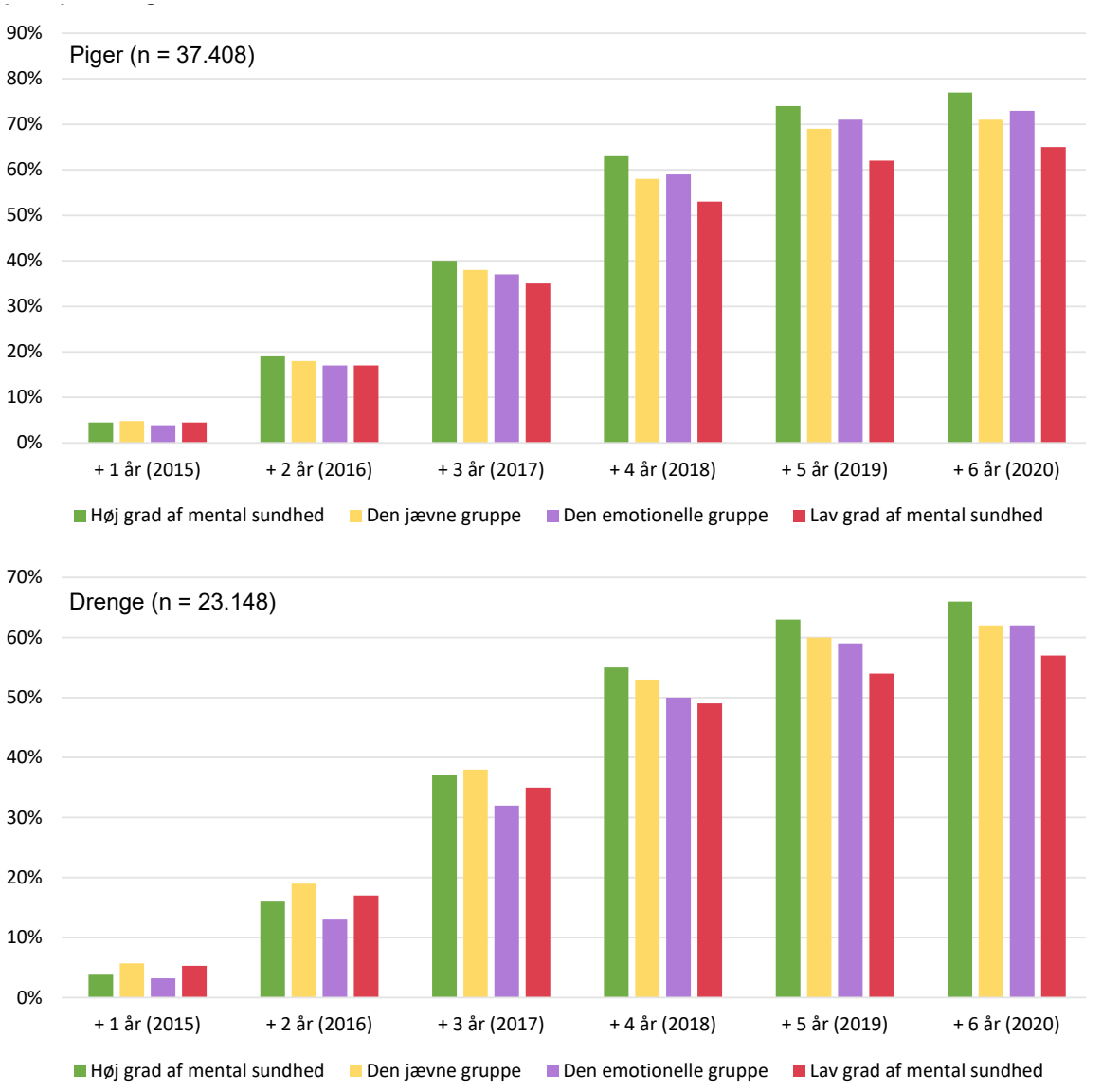

Data: Ungdomsprofilen 2014 og Uddannelsesregisteret

Opsamling

Blandt både piger og drenge på gymnasier ses en lavere sandsynlighed for at være i gang med eller have gennemført en videregående uddannelse for unge i den jævne gruppe, den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed. Gruppen med den laveste sandsynlighed for at være i gang med eller have gennemført en videregående uddannelse er unge i gruppen med lav grad af mental sundhed. Dette er gældende for sandsynligheden for at være i gang med eller have gennemført en videregående uddannelse, men ikke for sandsynligheden for at have gennemført en videregående uddannelse. Her er det blandt piger gruppen med lav grad af mental sundhed og blandt drenge er det den emotionelle gruppe, som har den laveste sandsynlighed for at have gennemført en videregående uddannelse sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.

7. Mental sundhed og beskæftigelse

Dette kapitel har til formål at belyse sammenhængen mellem mental sundhed blandt unge og beskæftigelse. Som beskrevet indledningsvis har mental sundhed betydning for indlæring og trivsel, og derfor kan det videre få betydning for, om de unge gennemfører uddannelse og kommer i beskæftigelse (3, 8, 9). Kapitel 7 omfatter kun analyser baseret på erhvervsskoleelever. Dette skyldes, at gymnasieelever efter endt uddannelse kan søge videre på en videregående uddannelse, og det er derfor forventeligt, at gymnasieelever i mindre grad end erhvervsskoleelever går fra ungdomsuddannelse til beskæftigelse. Analyserne i kapitlet beskriver sammenhængen mellem mental sundhed og beskæftigelse blandt erhvervsskoleelever seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014. Personer, som er under uddannelse, indgår også i denne opgørelse. Der adskilles i denne opgørelse ikke mellem de unge har færdiggjort en uddannelse og de, som ikke har. Det betyder, at gruppen, som er i beskæftigelse, både består af unge, som ikke har færdiggjort en ungdomsuddannelse, men også af unge, som har færdiggjort en ungdomsuddannelse og i få tilfælde også en videregående uddannelse. I definitionen af beskæftigelse har vi medtaget al form for beskæftigelse. Det vil sige, at beskæftigelse ikke kun inkluderer fuldtidsbeskæftigelse, men også deltidsbeskæftigelse og timelønnet arbejde.

Beskæftigelse

Erhvervsskoler

Tabel 7.1 viser sammenhængen mellem mental sundhed og beskæftigelse blandt erhvervsskoleelever seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014. Andelen af erhvervsskoleelever, som er i beskæftigelse seks år senere, er højere blandt drenge end blandt piger. Både blandt piger og blandt drenge er det gruppen med høj grad af mental sundhed, som har den højeste andel i beskæftigelse seks år senere, og gruppen med lav grad af mental sundhed, som har den laveste andel i beskæftigelse.

Når der tages højde for alder, forældres uddannelse og etnicitet er der blandt piger ingen signifikante forskelle i sandsynligheden for at være i beskæftigelse i den jævne gruppe, den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Der er ingen signifikant forskel på sandsynlighed for at være i beskæftigelse seks år senere, når den jævne gruppe og den emotionelle gruppe sammenlignes med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Tabel 7.1: Sammenhæng mellem mental sundhed og beskæftigelse blandt erhvervsskoleelever seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014, opdelt på køn. Antal, forekomst (%) og OR (95% konfidensinterval). • = OR, ├─┤ = 95% KI

Erhvervsskoler	Antal	Andel, der er i beskæftigelse	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	365	33 %	1
Den jævne gruppe	66	26 %	0,73 (0,39-1,34)
Den emotionelle gruppe	283	28 %	0,77 (0,54-1,08)
Lav grad af mental sundhed	157	24 %	0,65 (0,42-1,00)
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	1.611	50 %	1
Den jævne gruppe	464	46 %	0,84 (0,68-1,04)
Den emotionelle gruppe	309	44 %	0,83 (0,65-1,07)
Lav grad af mental sundhed	229	38 %	0,62 (0,46-0,83)*

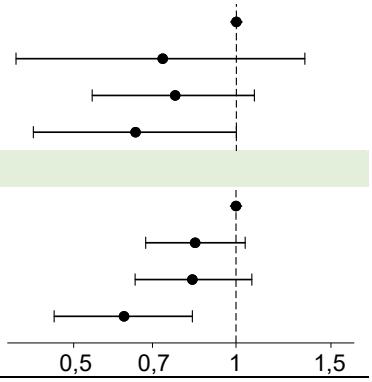

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014, DREAM og Uddannelsesregisteret (UDD)

Udvikling over tid i andel, som er i beskæftigelse

Figur 7.1 viser udviklingen i andelene af unge, som er i beskæftigelse de følgende seks år efter besvarelse af Ungdomsprofilen 2014. Figurerne er opdelt på køn og mental sundhed. Helt overordnet set er der en tendens til, at andelen, som er i beskæftigelse, stiger i perioden fra 2015 til 2020, hvilket er et udtryk for, at i takt med at flere bliver færdige med deres erhvervsskoleuddannelse, vil flere komme i beskæftigelse. I første halvdel af perioden ser det ud til, at forskellene mellem de fire grupper er beskedne; de to første år ser det ud til, at gruppen med lav grad af mental sundhed har den højeste andel i beskæftigelse. Her skal det nævnes, at der er en vis usikkerhed omkring disse tal, fordi der er tale om et lille datasæt. I anden halvdel af perioden ser der ud til at komme mere spredning på grupperne, således at særligt forskellen mellem gruppen med høj grad af mental sundhed og gruppen med lav grad af mental sundhed bliver større.

Fra 2018 og frem er piger og drenge i gruppen med høj grad af mental sundhed, dem, der har den højeste andel i beskæftigelse, og piger og drenge i gruppen med lav grad af mental sundhed dem, som har den laveste andel i beskæftigelse.

Figur 7.1: Udvikling over tid i beskæftigelse blandt erhvervsskoleelever, opdelt på køn og mental sundhed. Procent

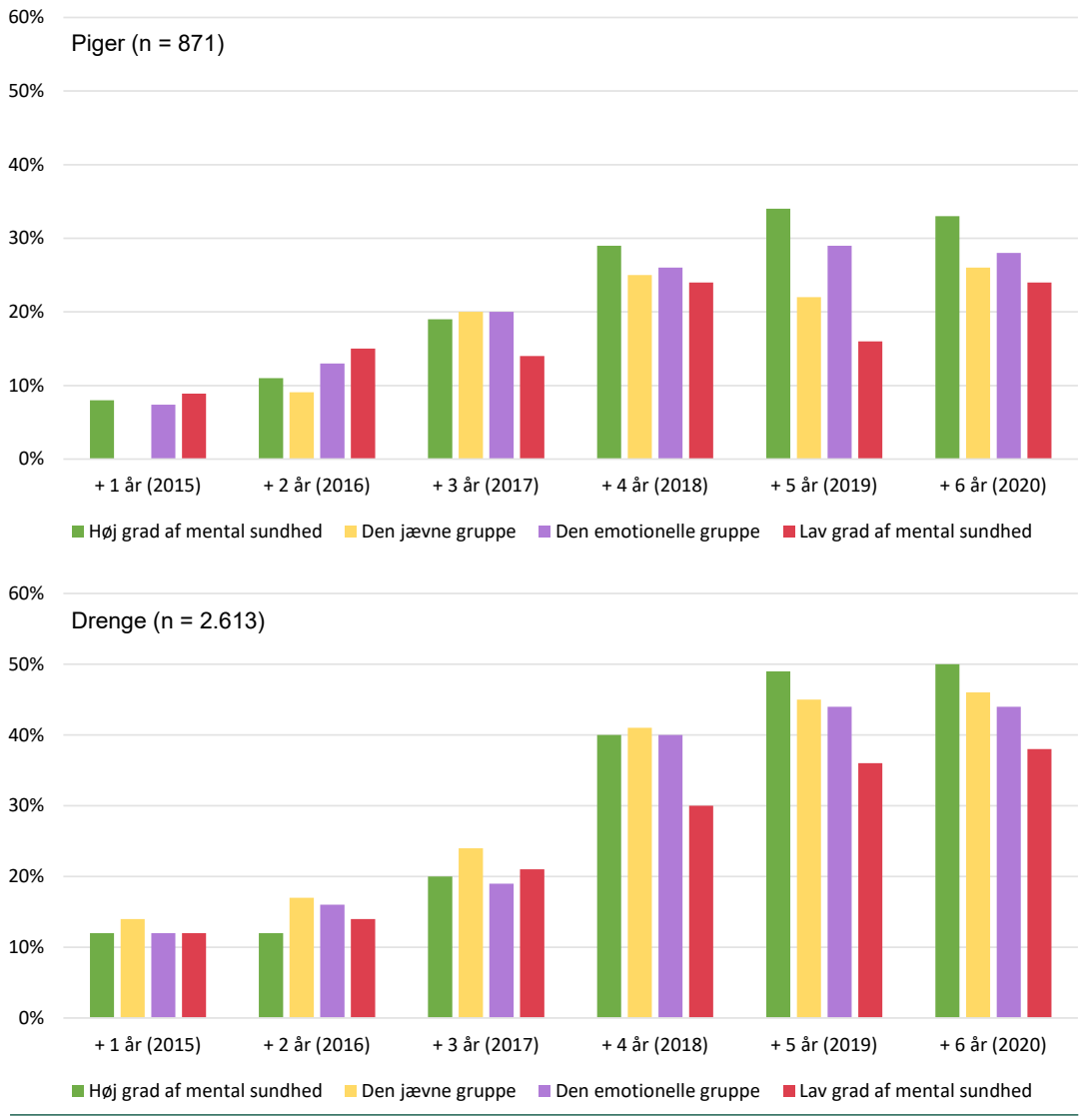

Data: Ungdomsprofilen 2014, DREAM og Uddannelsesregisteret

Opsamling

Blandt drenge på erhvervsskoler ses en lavere sandsynlighed for at være i beskæftigelse i gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt piger ses ingen signifikante forskelle i sandsynligheden for at være i beskæftigelse.
I de seks efterfølgende år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014 ses det, at i første halvdel af perioden er forskellene i andelen i beskæftigelse mellem de fire grupper beskedne, men i anden halvdel ser der ud til at komme mere spredning på grupperne, således at særligt forskellen mellem gruppen med høj grad af mental sundhed og gruppen med lav grad af mental sundhed bliver større.

8. Mental sundhed og NEET (Not in Employment, Education or Traning)

Dette kapitel har til formål at belyse sammenhængen mellem mental sundhed blandt unge og NEET (Not in Employment, Education or Training). Som tidligere beskrevet i kapitel 2 er NEET et internationalt udtryk for unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse (21). NEET defineres over en periode på fire uger, og den unge skal være uden for uddannelse og beskæftigelse i alle fire uger for at kunne defineres som NEET. Kapitlet består af tre afsnit. I det første afsnit viser vi sammenhængen mellem mental sundhed og NEET blandt gymnasieelever og erhvervsskoleelever seks år efter, at de unge har deltaget i Ungdomsprofilen 2014. Kapitlets andet afsnit beskriver udviklingen over tid i andelen af unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse. I det sidste afsnit viser vi sammenhængen mellem mental sundhed og langtids-NEET. Det vil sige unge, der 1. oktober 2020 hverken har været under uddannelse eller i beskæftigelse i en periode på seks måneder forinden.

NEET

Gymnasier

Tabel 8.1 viser sammenhængen mellem mental sundhed og NEET blandt gymnasieelever seks år efter, at de har deltaget i Ungdomsprofilen 2014. Tabellen er opdelt på køn og mental sundhed.

Blandt piger og blandt drenge er det gruppen med lav grad af mental sundhed, som har den højeste andel, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 (6,1 procent blandt piger og 6,0 procent blandt drenge, mens den laveste andel findes i gruppen med høj grad af mental sundhed (2,4 procent blandt piger og 2,7 procent blandt drenge).

Når der tages højde for alder, forældres uddannelse og etnicitet fremgår det af tabel 8.1, at piger i den jævne gruppe, den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed har en højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt drenge har den jævne gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed en højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Blandt piger og blandt drenge er sandsynligheden for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse 1.oktober 2020 over dobbelt så høj blandt elever i gruppen med lav grad af mental sundhed sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Tabel 8.1: Sammenhæng mellem mental sundhed og NEET (unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse) blandt gymnasieelever seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014, opdelt på køn. Antal, forekomst (%) og OR (95% konfidensinterval) . • = OR, ⊢⊣ = 95% KI

Gymnasier	Antal	Andel i NEET	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	14.622	2,4 %	1
Den jævne gruppe	5.232	3,9 %	1,51 (1,27-1,81)*
Den emotionelle gruppe	10.727	3,4 %	1,48 (1,27-1,72)*
Lav grad af mental sundhed	6.821	6,1 %	2,59 (2,23-3,00)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	13.913	2,7 %	1
Den jævne gruppe	4.042	4,7 %	1,67 (1,39-2,00)*
Den emotionelle gruppe	2.959	2,9 %	1,14 (0,90-1,45)
Lav grad af mental sundhed	2.247	6,0 %	2,12 (1,72-2,62)*

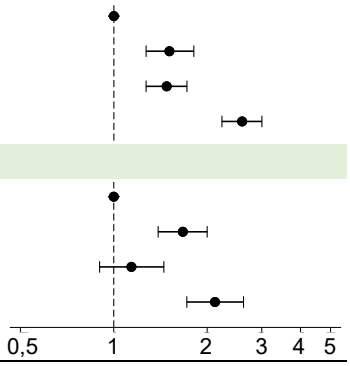

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014 og DREAM

Erhvervsskoler

Sammenlignet med gymnasieelever er andelen, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse højere blandt erhvervsskoleelever.

Tabel 8.2 viser sammenhængen mellem mental sundhed og NEET. Tabellen er opdelt på køn og mental sundhed. Blandt piger og blandt drenge er det gruppen med lav grad af mental sundhed, som har den højeste andel, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 (25 procent blandt piger og 27 procent blandt drenge), mens den laveste andel findes i gruppen med høj grad af mental sundhed (17 procent blandt piger og 12 procent blandt drenge).

Når der tages højde for alder, forældres uddannelse og etnicitet fremgår det af tabel 8.2, at piger i den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed har en højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse 1.oktober 2020 sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt drenge har den jævne gruppe, den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed en højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Tabel 8.2: Sammenhæng mellem mental sundhed og NEET (unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse) blandt erhvervsskoleelever seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014, opdelt på køn. Antal, forekomst (%) og OR (95% konfidensinterval). • = OR, ├─┤ = 95% KI

Erhvervsskoler

	Antal	Andel i NEET	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	365	17 %	1
Den jævne gruppe	66	23 %	1,51 (0,77-2,95)
Den emotionelle gruppe	283	24 %	1,62 (1,09-2,40)*
Lav grad af mental sundhed	157	25 %	1,68 (1,05-2,68)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	1.611	12 %	1
Den jævne gruppe	464	17 %	1,37 (1,02-1,85)*
Den emotionelle gruppe	309	17 %	1,45 (1,02-2,05)*
Lav grad af mental sundhed	229	27 %	2,40 (1,70-3,39)*

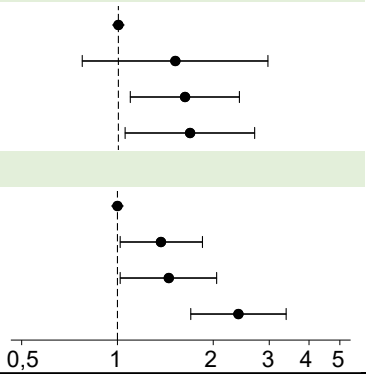

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014 og DREAM

Udvikling over tid i andel, der befinder sig i NEET

Gymnasier

Figur 8.1 viser udviklingen i andelene af gymnasieelever, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse i perioden fra 1. marts 2015 og 5 år frem. Figurerne er opdelt på køn og mental sundhed. Både blandt piger og blandt drenge stiger andelen, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, i perioden fra 1. oktober 2015 til 1. oktober 2020. I hele perioden er det gruppen med høj grad af mental sundhed, som har den laveste andel, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, mens gruppen med lav grad af mental sundhed gennem hele perioden er gruppen med den højeste andel, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse sammenlignet med de øvrige grupper.

Blandt drenge er andelen, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse højere i den jævne gruppe end i den emotionelle gruppe gennem hele perioden. Blandt piger gælder det samme, men dog kun i slutningen af perioden.

Figur 8.1: Udvikling i NEET over tid blandt gymnasieelever, opdelt på køn og mental sundhed. Procent

Data: Ungdomsprofilen 2014 og DREAM

Erhvervsskoler

Figur 8.2 viser udviklingen i andelene af erhvervsskoleelever, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse i perioden fra 1. marts 2015 og 5 år frem. Figurerne er opdelt på køn og mental sundhed. Samlet set stiger andelen, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, i perioden fra 1. oktober 2015 til 1. oktober 2020 både blandt piger og blandt drenge. Blandt drenge er det i hele perioden gruppen med høj grad af mental sundhed, som har den laveste andel, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, mens gruppen med lav grad af mental sundhed gennem hele perioden er gruppen med den højeste andel, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse sammenlignet med de øvrige grupper. Billedet er nogenlunde det samme blandt piger, dog med få undtagelser. Blandt drenge er der i slutningen af perioden en tendens mod større spredning på grupperne sammenlignet med piger.

Figur 8.2: Udvikling i NEET over tid blandt erhvervsskoleelever, opdelt på køn og mental sundhed. Procent

Data: Ungdomsprofilen 2014 og DREAM

Langtids-NEET

Gymnasier

Tabel 8.3 viser sammenhængen mellem mental sundhed og langtids-NEET, her defineret som unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 og mindst seks måneder forinden, blandt gymnasieelever. Tabellen er opdelt på køn og mental sundhed. Overordnet set viser tabellen, at både blandt piger og blandt drenge er andelen i langtids-NEET under fem procent. Blandt piger og blandt drenge er det gruppen med lav grad af mental sundhed, som har den højeste andel af unge i langtids-NEET (3,1 procent blandt piger og 3,5 procent blandt drenge), mens den laveste andel findes i gruppen med høj grad af mental sundhed (0,7 procent blandt piger og 0,8 procent blandt drenge).

Når der tages højde for alder, forældres uddannelse og etnicitet, fremgår det af tabel 8.3, at piger i den jævne gruppe, den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed har en højere sandsynlighed for langtids-NEET sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed. Blandt drenge har den jævne gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed en højere sandsynlighed for langtids-NEET sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Tabel 8.3: Sammenhæng mellem mental sundhed og langtids-NEET (unge der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 og mindst seks måneder forinden) blandt gymnasieelever, opdelt på køn. Antal, forekomst (%) og OR (95% konfidensinterval). • = OR, ⊢⊣ = 95% KI

Gymnasier	Antal	Andel i langtids-NEET	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	14.622	0,7 %	1
Den jævne gruppe	5.232	1,4 %	1,74 (1,28-2,36)*
Den emotionelle gruppe	10.727	1,1 %	1,54 (1,18-2,01)*
Lav grad af mental sundhed	6.821	3,1 %	4,14 (3,26-5,25)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	13.913	0,8 %	1
Den jævne gruppe	4.042	2,1 %	2,66 (1,98-3,57)*
Den emotionelle gruppe	2.959	1,1 %	1,49 (0,99-2,24)
Lav grad af mental sundhed	2.247	3,5 %	4,38 (3,23-5,94)*

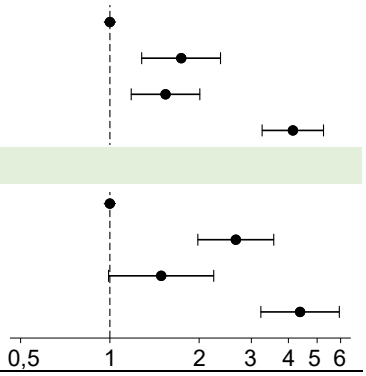

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014 og DREAM

Erhvervsskoleelever

Tabel 8.4 viser sammenhængen mellem mental sundhed og langtids-NEET, her defineret som unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 og mindst seks måneder forinden), blandt erhvervsskoleelever. Tabellen er opdelt på køn og mental sundhed. Overordnet set er andelen af unge i langtids-NEET højere blandt erhvervsskoleelever end blandt gymnasieelever.

Blandt piger og blandt drenge er det gruppen med lav grad af mental sundhed, som har den højeste andel af unge i langtids-NEET (18 procent blandt piger og 21 procent blandt drenge), mens den laveste andel findes i gruppen med høj grad af mental sundhed (8,8 procent blandt piger og 5,1 procent blandt drenge).

Når der tages højde for alder, forældres uddannelse og etnicitet, fremgår det af tabel 8.4, at piger i gruppen med lav grad af mental sundhed har en højere sandsynlighed for langtids-NEET sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Blandt drenge har den emotionelle gruppe og gruppen med lav grad af mental sundhed en højere sandsynlighed for langtids-NEET sammenlignet med gruppen med høj grad af mental sundhed.

Tabel 8.4 Sammenhæng mellem mental sundhed og langtids-NEET (unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse 1. oktober 2020 og mindst seks måneder forinden) blandt erhvervsskoleelever, opdelt på køn. Antal, forekomst (%) og OR (95% konfidensinterval). • = OR, ├─┤ = 95% KI

Erhvervsskoler	Antal	Andel i langtids-NEET	OR (95% KI)[1]
Piger			
Høj grad af mental sundhed	365	8,8 %	1
Den jævne gruppe	66	15 %	2,09 (0,96-4,56)
Den emotionelle gruppe	283	13 %	1,55 (0,93-2,57)
Lav grad af mental sundhed	157	18 %	2,19 (1,25-3,85)*
Drenge			
Høj grad af mental sundhed	1.611	5,1 %	1
Den jævne gruppe	464	6,9 %	1,23 (0,80-1,90)
Den emotionelle gruppe	309	11 %	2,07 (1,33-3,21)*
Lav grad af mental sundhed	229	21 %	4,38 (2,92-6,56)*

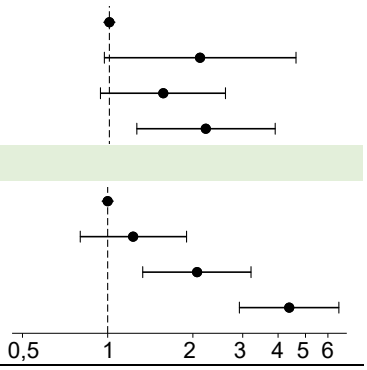

[1] Justeret for alder, forældres uddannelse og etnicitet
* Indikerer, at der er en statistisk signifikant forskel på risikoen for unge i den pågældende gruppe sammenlignet med unge i gruppen med høj grad af mental sundhed.
Data: Ungdomsprofilen 2014 og DREAM

Opsamling

Generelt har unge med lav grad af mental sundhed en højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse (NEET) seks år efter deltagelse i Ungdomsprofilen 2014 end unge med høj grad af mental sundhed. Kigger man på langtids-NEET (en sammenhængende periode på seks måneder) har unge med lav grad af mental sundhed ligeledes en højere sandsynlighed for at være i langtids-NEET end unge med høj grad af mental sundhed.

Unge i den jævne gruppe har en højere sandsynlighed for at være i NEET-gruppen og for at være i langtids-NEET end unge i den emotionelle gruppe.

Dette er dog kun gældende for gymnasieelever. Drenge på erhvervsskoler i den jævne gruppe har en højere sandsynlighed for at være i NEET-gruppen, men de har ikke en signifikant højere sandsynlighed for at være i langtids-NEET sammenlignet med erhvervsskoledrenge med høj grad af mental sundhed. Blandt piger på erhvervsskoler i den jævne gruppe ses der ingen øget sandsynlighed for at være i NEET eller langtids-NEET.

Den emotionelle gruppe blandt erhvervsskoleelever har en højere sandsynlighed for at være i NEET blandt både drenge og piger, men det er kun blandt drenge, at der også ses en højere sandsynlighed for at være i langtids-NEET.

9. Diskussion

Vi har i denne rapport undersøgt, hvorvidt mental sundhed blandt unge har betydning for uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse. Undersøgelsens resultater viser en sammenhæng mellem mental sundhed og gennemførelse af ungdomsuddannelse, igangværende eller gennemført videregående uddannelse, beskæftigelse, samt hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse. Således ses det, at gruppen af elever med lav grad af mental sundhed har lavere sandsynlighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse, lavere sandsynlighed for at være i gang med eller have færdiggjort en videregående uddannelse (for gymnasieelever), lavere sandsynlighed for at være i beskæftigelse (for erhvervsskoleelever) og højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse sammenlignet med gruppen af unge med høj grad af mental sundhed. Disse sammenhænge ses både blandt piger og blandt drenge og blandt unge, der gik på gymnasium eller erhvervsskole i 2014.

Fundene er i overensstemmelse med tidligere internationale og danske studier, der ligeledes har vist en sammenhæng mellem dårlig mental sundhed og manglende uddannelsesgennemførelse (4, 10, 22) og hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse (10, 24). Det danske studie af Andersen et al. (4), som bygger på samme data og metode som denne undersøgelse, finder en tydelig sammenhæng mellem mental sundhed og frafald blandt gymnasieelever, hvor sandsynligheden for at falde fra er størst i gruppen af unge med lav grad af mental sundhed. Et andet dansk studie (22) finder, at dårlig mental sundhed øger risikoen for frafald blandt elever på erhvervsskoleuddannelser og på videregående uddannelser, men ikke på gymnasier. Et hollandsk studie (10) finder, at unge med stabilt højt niveau af dårlig mental sundhed fra barndom til ungdom har øget risiko for at komme i arbejde uden at gennemføre en ungdomsuddannelse og at havne i gruppen, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse (NEET). Cornaglia et al. (24) finder ligeledes, at dårlig mental sundhed blandt unge piger i alderen 14-15 år i Storbritannien er associeret med en øget risiko for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse (NEET).

De to midtergrupper (den jævne gruppe og den emotionelle gruppe)

I denne undersøgelse beskrives fire grupper af unge med forskellige grader af mental sundhed blandt unge på ungdomsuddannelser, og gennem hele rapporten tegnes et tydeligt billede af en gruppe af unge med lav grad af mental sundhed, der generelt klarer sig dårligere i forhold til deres videre færd i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet end unge med høj grad af mental sundhed. Billedet for de to mellemliggende grupper, den jævne gruppe og den emotionelle gruppe, er imidlertid ikke helt så tydeligt. Disse grupper af unge har nogle betydelige forskelle i deres mentale sundhedsprofil, men for langt hovedparten af udfaldene klarer disse grupper af unge sig alligevel nogenlunde ens – det vil sige, at de unge i begge disse grupper ofte klarer sig dårligere, når det gælder uddannelse og beskæftigelse end gruppen af unge med høj grad af mental sundhed og bedre end gruppen med lav grad af mental sundhed. Blandt gymnasieelever ser det dog ud til, at unge i den emotionelle gruppe faktisk klarer sig bedre end unge i den jævne gruppe i forhold til risikoen for at være i NEET-gruppen (hverken at være under uddannelse eller være i beskæftigelse), hvilket kan tyde på, at de positive aspekter af mental sundhed (høj livstilfredshed, højt selværd, fortrolighed med forældre og venner, self-efficacy og autonomi) kan have en beskyttende effekt i forhold til NEET, selvom man udviser tegn på dårlig trivsel i forhold til negative aspekter af mental sundhed (tristhed, irritabilitet, nervøsitet og stress).

Forskelle mellem gymnasieelever og erhvervsskoleelever

Vores analyser i denne undersøgelse er opdelt på henholdsvis gymnasieelever og erhvervsskoleelever, fordi vi har en formodning om, at de unge i de to grupper adskiller sig på væsentlige parametre. Nogle af disse parametre er beskrevet i de indledende kapitler. Eksempelvis oplever en større andel af erhvervsskoleeleverne belastninger i hjemmet, hvilket kan have betydning for den mentale sundhed.

I forhold til mental sundhed har vi både for gymnasieelever og for erhvervsskoleelever identificeret fire grupper, som vi har valgt at beskrive med samme gruppenavne, fordi vi overordnet ser det samme mønster i den mentale sundhed blandt de fire grupper for både gymnasieelever og erhvervsskoleelever. Der er imidlertid også en række forskelle, der ligeledes er beskrevet i rapportens kapitel 3. Eksempelvis er gruppen af piger blandt erhvervsskoler med høj grad af mental sundhed en mindre stabil gruppe sammenlignet med samme gruppe blandt gymnasieeleverne. I forhold til undersøgelsens resultater er det væsentligt at for nogle af udfaldsmålene ser de relative forskelle (OR) mellem grupperne ud til at ligne hinanden for gymnasieelever og erhvervsskoleelever. Så selvom andelen i langtids-NEET er højere blandt erhvervsskoleeleverne end blandt gymnasieeleverne, så er sandsynlighed for langtids-NEET højere blandt drenge i gruppen med lav grad af mental sundhed end blandt drenge i gruppen med høj grad af mental sundhed både blandt gymnasieelever og erhvervsskoleelever.

For piger på erhvervsskoler er det værd at bemærke, at resultaterne er baseret på en relativ lille population, hvilket betyder, at resultaterne for denne gruppe er behæftet med usikkerhed. Dette kommer til udtryk ved, at resultaterne for denne gruppe er mindre entydige, end de er for de øvrige grupper – altså der ses generelt ikke statistisk signifikante forskelle mellem grupperne med forskellige grader af mental sundhed blandt piger på erhvervsskoler.

Udvikling over tid

I fortolkningen af undersøgelsens resultater er det relevant at have populationens alder for øje. De yngste deltagere i Ungdomsprofilen 2014 var 15 år, da de deltog, hvilket vil sige, at de i 2020 er omkring 21 år. Mange unge tager sabbatår, rejser til udlandet, skifter uddannelse eller flytter til en større by, og derfor er det forventeligt, at en del unge først senere søger videre i uddannelsessystemet eller kommer i beskæftigelse. Der er imidlertid ingen nævneværdige aldersforskelle mellem grupperne med forskellige grader af mental sundhed, bortset fra drenge på erhvervsskoler, hvor gruppen med lav grad af mental sundhed i gennemsnit er næsten et år ældre, end gruppen med høj grad af mental sundhed. Vi har i vores analyser justeret for alder og dermed taget højde for aldersforskelle mellem grupperne.

Formentlig vil billedet se anderledes ud om 3-5 år, hvor flere vil have gennemført en videregående uddannelse eller være kommet i beskæftigelse. Det kan eksempelvis være, at de unge i de øvrige grupper på sigt vil indhente gruppen af unge med høj grad af mental sundhed og eksempelvis have lige så høj andel, som har gennemført en videregående uddannelse eller kommet i beskæftigelse.

I forhold til at vurdere betydningen af mental sundhed, så skal det nævnes, at vi i denne undersøgelse kun får et øjebliksbillede af mental sundhed blandt de unge, da de besvarer spørgeskemaundersøgelsen i 2014. Vi kan således ikke vide, hvordan de unges mentale sundhed har set ud før undersøgelsen, og vi kan heller ikke vide, hvordan den har udviklet sig efter undersøgelsen og frem til i dag. Men vi kan se i de tabeller, som viser udviklingen fra 2015 til 2020, at der med tiden sker en spredning af grupperne, således at forskellene mellem grupperne bliver større. Derfor lader det til, at de forskelle i mental sundhed, som vi finder blandt gymnasieelever og erhvervsskoleelever i 2014, har afgørende betydning for elevernes unge år; om de får gennemført en ungdomsuddannelse, om de kommer videre i uddannelsessystemet og beskæftigelse, og om de kommer i gruppen, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse. Hvis de forskelle i mental sundhed, som vi har fundet, var mere midlertidige, ville vi have forventet, at forskellene mellem grupperne over tid vil mindskes, men som nævnt er dette ikke tilfældet.

NEET-gruppen

I kapitel 8 undersøger vi sammenhængen mellem mental sundhed og sandsynligheden for NEET. Vi finder, at 3,6 procent af de unge kan defineres som NEET (over en periode på fire uger). Danmarks Statistik (DST) laver for hvert år en opgørelse over andelen af unge (16-24 år) i NEET. Den seneste opgørelse er fra 2019, og her kan 10,5 procent af unge defineres som NEET (25). DST's registerbaserede NEET-indikator adskiller sig fra denne undersøgelses definition af NEET ved at inkludere "øvrige uden for arbejdsstyrken" (som en delgruppe af personer uden for arbejdsstyrken). Det vil sige unge, der ikke er i arbejde eller under uddannelse, men som heller ikke er registreret som modtager af nogen form for social ydelse. Gruppen af "øvrige uden for arbejdsstyrken" minder derfor om denne undersøgelses Rest-gruppe beskrevet i kapitel 4 og inkluderer personer, der er på højskole, befinder sig uden for Danmark eller bliver forsørget af deres forældre. Vi har ikke inkludere denne gruppe i NEET-gruppen, da vi har en forventning om, at en stor andel i denne gruppe holder sabbatår og ikke repræsenterer en udsat gruppe som NEET er et udtryk for. En anden grund til, at andelen af NEET er mindre i denne undersøgelse end andelen opgjort hos DST er, at de unge, der indgår i denne undersøgelse, allerede er i gang med en ungdomsuddannelse, hvorimod DST inkluderer alle unge i Danmark mellem 16 og 24 år. De unge i denne undersøgelse udgør derfor en selekteret gruppe. Dette vil blive diskuteret nærmere i næste afsnit (Generalisering af resultater).

Det fremgår af resultaterne i denne undersøgelse, at der sker en udvikling i andelen af NEET i perioden fra marts 2015 til marts 2020, hvor en stigende andel af de unge hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse. Vi havde umiddelbart forventet, at NEET-gruppen var en gruppe, som man kun var i midlertidigt, men fordi andelen stiger gennem hele perioden, kunne noget tyde på, at det for nogle unge er en mere stationær position. Vi finder, at 1,7 procent af de unge befinder sig i langtids-NEET (over en periode på seks måneder). Dette udgør de unge, der starter på en ungdomsuddannelse, men som senere reelt har svært ved at indgå i samfundet, og risikoen er markant øget ved lav grad af mental sundhed.

Vi finder en stor forskel i andelen af NEET blandt gymnasieelever og erhvervsskoleelever, idet en langt større andel blandt erhvervsskoleelever tilhører NEET-gruppen sammenlignet med gymnasieelever, hvilket også gør sig gældende for langtids-NEET. Dette kan i nogen grad hænge sammen med den praktik-baserede struktur på erhvervsskoler, hvor overgangen fra uddannelse til arbejde kan være vanskelig for de elever, der har svært ved at finde en praktikplads. Derudover viser resultaterne fra denne undersøgelse og andre undersøgelser (26), at mentale helbredsproblemer er en risikofaktor for NEET. Elever på erhvervsskoler er generelt en mere belastet og udsat gruppe af unge sammenlignet med elever på gymnasier (16, 27, 28), hvilket også kan have betydning for, at en større andel af erhvervsskoleelever ender uden for uddannelse og beskæftigelse.

Generalisering af resultater

Der bør fremhæves, at ikke alle unge mellem 15 og 24 år er indskrevet på en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse. Vi har i denne undersøgelse informationer om gymnasie- og erhvervsskoleelever. Det således en selekteret gruppe af unge, som indgår i undersøgelsen. Resultaterne, der præsenteres her, er således ikke repræsentative for alle 15-24-årige i Danmark. Ifølge en opgørelse foretaget af Børne- og Undervisningsministeriet var der blandt folkeskoleelever, der afsluttede deres folkeskole i 2014, 23 procent, der ikke var i gang med en ungdomsuddannelse ni måneder senere (29). Heraf havde 18 procent ikke påbegyndt en uddannelse, og fem procent havde afbrudt deres påbegyndte ungdomsuddannelse (29). Disse unge, hvordan de har det, og hvordan de klarer sig i fremtiden, kan denne undersøgelse ikke fortælle noget om.

En undersøgelse udarbejdet af Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd viser, at unge, der ikke får en uddannelse, ofte har flere udfordringer med sig i bagagen såsom psykiske, sociale og sundhedsmæssige belastninger (30). Disse unges mentale sundhed har højst sandsynligt betydning for, at de ikke kommer videre i uddannelsessystemet. En undersøgelse fra det Nationale Forsknings- og Ana-

lysecenter for Velfærd – VIVE viser, at unge uden en ungdomsuddannelse, der står uden for arbejdsmarkedet i langt højere grad end andre unge har været i kontakt med det psykiatriske hospitalsvæsen (26). Derudover viser en litteraturgennemgang fra samme rapport, at faktorer som lav selvtillid, mentale helbredsproblemer, misbrugsproblemer, tidlig forældreskab, lave karakterer fra folkeskolen, og dårlige skoleoplevelser øger risikoen for at være i NEET-gruppen som 18-årig (26). Der bør derfor samtidig være stor fokus på denne gruppe af unge i forhold til indsatser og forebyggelsesinterventioner, der har til formål at øge de unges mentale sundhed.

Implikationer for praksis

Vi har med denne undersøgelse analyseret sammenhængen mellem mental sundhed og uddannelsesgennemførelse og beskæftigelse. Overordnet set viser undersøgelsen, at unges mentale sundhed har betydning for, om de gennemfører en ungdomsuddannelse, kommer videre i uddannelsessystemet eller i beskæftigelse.

Samtidig viser undersøgelsen, at unge med lav grad af mental sundhed har en væsentlig højere sandsynlighed for hverken at være under uddannelse eller i beskæftigelse sammenlignet med unge med høj grad af mental sundhed. Hertil skal det nævnes, at unge i gruppen med lav grad af mental sundhed, især blandt erhvervsskoleelever, også er den gruppe, hvor den største andel af unge oplever belastninger i hjemmet og har dårligt fysisk helbred. Det betyder, at denne gruppe også er udfordret på andre parametre, som sætter rammerne for de unges liv, og som er væsentlige at have for øje.

Gruppen af unge med lav grad af mental sundhed udgør ca. 10 procent blandt drenge og lidt under 20 procent blandt piger. Blandt gymnasieelever er det lidt over 3 procent med lav grad af mental sundhed, der ender i gruppen med langtids-NEET, hvor det samme gør sig gældende for ca. 20 % af erhvervsskoleelever med lav grad af mental sundhed. Disse unge udgør en særligt udsat gruppe, der kan have behov for indsatser, der bringer dem tættere på samfundet. Der findes dog ikke meget viden om, hvad der har effekt i forhold til at flytte NEET-gruppen tættere på job eller uddannelse i en dansk kontekst (26).

Høj grad af mental sundhed giver de bedste forudsætninger for at skabe et godt fundament for overgangen til voksenliv, herunder vejen gennem uddannelsessystemet og sandsynligheden for at komme i beskæftigelse. Dette understreger behovet for at se ungdomsårene og ungdomsuddannelserne som en oplagt arena for forebyggelsesinterventioner, der har til formål at øge de unges mentale sundhed, og som kan forbedre de unges fundament for deres voksenliv.

Referencer

1. Sundhedsstyrelsen. Mental Sundhed
   Available from: www.sst.dk/da/viden/mental-sundhed.
2. Koushede V. For mental sundhed – et nyt perspektiv. København: Statens Institut for Folkesundhed; 2015.
3. Jeppesen P, Obel C, Lund L, Madsen KB, Nielsen L, M. N. Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år – forekomst, fordeling og forebyggelsesmuligheder. København; 2020.
4. Andersen S, Davidsen M, Nielsen L, Tolstrup JS. Mental health groups in high school students and later school dropout: a latent class and register-based follow-up analysis of the Danish National Youth Study. BMC Psychol. 2021;9(1):122.
5. Jeppesen P, Obel C, Lund L, Madsen KM, Nielsen L, Nordentoft M. Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år - forekomst, udvikling og forebyggelsesmuligheder. København: Vidensråd for Forebyggelse; 2020.
6. Collishaw S. Annual research review: Secular trends in child and adolescent mental health. Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines. 2015;56(3):370-93.
7. World Health Organization. The world health report 2001 – Mental health: new understanding, new hope. Geneva 2001.
8. Esch P, Bocquet V, Pull C, Couffignal S, Lehnert T, Graas M, et al. The downward spiral of mental disorders and educational attainment: a systematic review on early school leaving. BMC Psychiatry. 2014;14:237.
9. Wolf RT, Jeppesen P, Gyrd-Hansen D, Oxholm AS. Evaluation of a screening algorithm using the Strengths and Difficulties Questionnaire to identify children with mental health problems: A five-year register-based follow-up on school performance and healthcare use. PLOS ONE. 2019;14(10):e0223314.
10. Veldman K, Reijneveld SA, Ortiz JA, Verhulst FC, Bültmann U. Mental health trajectories from childhood to young adulthood affect the educational and employment status of young adults: results from the TRAILS study. J Epidemiol Community Health. 2015;69(6):588-93.
11. Christensen AI, Davidsen M, Koushede V, Juel K. Betydning af dårlig mental sundhed for helbred og socialt liv - en analyse af registerdata fra "sundhedsprofilen 2010". København; 2017.
12. Økonomi- og Indenrigsministeriets Benchmarkingenhed. Tilknytning til uddannelse eller beskæftigelse blandt unge med psykisk sygdom. 2018.
13. De Ridder KA, Pape K, Cuypers K, Johnsen R, Holmen TL, Westin S, et al. High school dropout and long-term sickness and disability in young adulthood: a prospective propensity score stratified cohort study (the Young-HUNT study). BMC Public Health. 2013;13:941.
14. Pihl MD, Jensen TL. UNGE UDEN JOB OG UDDANNELSE. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd; 2021.
15. Christensen AI, Pisinger, V., Larsen, C. V. L., & Tolstrup, J. S. Mental sundhed blandt unge: Resultater fra Ungdomsprofilen 2014. København: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet; 2017.

16. Bendtsen P, Mikkelsen SS, Tolstrup JS. Ungdomsprofilen 2014. Sundhedsadfærd, helbred og trivsel blandt elever på ungdomsuddannelser. 2015.
17. Pedersen CB. The Danish Civil Registration System. Scand J Public Health. 2011;39(7 Suppl):22-5.
18. Jensen VM, Rasmussen AW. Danish Education Registers. Scand J Public Health. 2011;39(7 Suppl):91-4.
19. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Notat. DREAM vejledning version 44 v2. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering; 2019.
20. Koushede V, Lasgaard M, Hinrichsen C, Meilstrup C, Nielsen L, Rayce SB, et al. Measuring mental well-being in Denmark: Validation of the original and short version of the Warwick-Edinburgh mental well-being scale (WEMWBS and SWEMWBS) and cross-cultural comparison across four European settings. Psychiatry Research. 2019;271:502-9.
21. Danmarks Statistik. Unge uden for beskæftigelse og uddannelse (NEET): Danmarks Statistik; 2021 [Available from: https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/arbejde-og-indkomst/befolkningens-arbejdsmarkedsstatus/unge-uden-for-beskaeftigelse-og-uddannelse-neet.
22. Hjorth CF, Bilgrav L, Frandsen LS, Overgaard C, Torp-Pedersen C, Nielsen B, et al. Mental health and school dropout across educational levels and genders: a 4.8-year follow-up study. BMC Public Health. 2016;16(1).
23. Jensen TP, Christensen VT, Larsen BØ. Muligheder og barrierer for videregående uddannelse blandt unge med en erhvervsuddannelse (EUD) København; 2012.
24. Cornaglia F, Crivellaro E, S. M. Mental health and education decisions (CEE DP 136). London: London School of Economics; 2012.
25. Statitiskbanken - Arbejde og indkomst [Internet]. Danmarks Statistik. 2022. Available from: https://www.statistikbanken.dk/20681.
26. VIVE – Viden til Velfærd Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor? En kortlægning af de udsatte unge i NEET-gruppen. København; 2019.
27. Pisinger V, Thorsted A, Jezek AH, Christensen AI, Thygesen LC. UNG19 - Sundhed og Trivsel på Gymnasiale Uddannelser 2019. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet. 2019.
28. Ringgaard LW, Heinze C, Andersen NBS, Hansen GIL, Hjort AV, Klinker CD. UNG19 - Sundhed og trivsel på erhvervsuddannelser 2019. 2020.
29. Børne- og undervisningsministeriet. Uddannelsesstatus 9 mdr.: Børne- og undervisningsministeriet; 2021 [Available from: https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Reports/1588.aspx.
30. Pihl MD, Salmon R. Psykisk sygdom og dårlige karakterer spænder ben for unges uddannelse. Arbejdernes Erhvervsråd; 2021.

Sundhed for alle ♥ + ●